

12te Aarg.

1881.

21de Bind.

Før Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af N. Thronsen.

15de Juni — 11te Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the Post-Office at Decorah as 2nd class matter.

„For Hjemmet“

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

Det indeholder et afværende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Reisebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udkommer med to Ark i Omflag to Gange om Maanedes (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forstud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subskribenter behage at melde sig snarest muligt.

Adresse: R. Thronsdjen, Drawer 14, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mand's Hjælp til at indsende Penge, da se til at Vedkommende er paalidelig.

7 forudbetalte Exemplarer sendes 1 Aar for \$12.00.

Ældre Bind af „For Hjemmet“, se sidste Side.

M. S. Gassel har et fuldstændigt Uplag af gode Grocerivarer, fra norsk Tørstik til fransk Syltetoi. Godt Udvalg af Stentoi, Glasvarer og Lamper — Cigarer, Tobak og Piber — Kolonialvarer, Specerier, preserveret Frugt og Fisk, Fedevarer, Fiskevarer og Trævarer, samt Mel og Kreaturfoder; Alt til Dagens billigste Priser.

Decorah, Iowa.

Indhold af 18de Bind (1879 II.) af „For Hjemmet“.

„Kun dagligdags er al din Dont“. — Jugenotterne som Galeislaver. — Japaneerne. — Den gamle Thepotte. — Brev til Layard fra en tyrkisk Kadi. — Sokrates's Fængsel og Død. — Strøtanke. — Føderne i Konstantinopel. — Gaader og Oplosninger. — Blandinger. — Pater Klemens. — Buggefang. — Gustav Vasas Historie. — Brinds Louis Napoleon falden. — Møllen og Bækkene. — Jordklodens Indre. — Giv Gud Æren. — Til Ungdommen. — Smaa historiske Notitser. — Den gamle Mand og Præsten. — Læsefrugter — Ved det døde Hav. — Hvad hedte den barmhjertige Samaritan? — Soonen i rette Tid. — Washingtons Marimer. — Rimbreve fra navntundige Mænd. — Insekternes Muskelstyrke. — Verdenspostvæsenet. — Benedetto Marcelli. — Fra Madagaskar — Til Velysning af en Anekdoter, som fortælles om Pascal. — Mærkelige Tal. — Evang. lutherst Folkekalender, anmeldt. — Til Professor M. J. Mourad. — John Maynard.

Bindet bestaar af 12 Hefter, 356 Sider, samt Titelblad og Register og sendes portofrit for \$1.00.

R. Thronsdjen,

Dr. 14, Decorah, Iowa.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

12te Aarg.

15de Juni 1881.

11te Hefte.

Jøden Midlen S. Herishels Overgang til Kristendommen.

(Slutning).

Det Spørgsmaal, der nu naturlig frembød sig, blev: Hvad har denne Kvindens Sæd at gjøre for at gjenindsætte Mennesket i den Lykkelighedstilstand, som det tabte ved Syndefaldet? og det simpleste Svar derpaa var, at den maatte bringe det menneskelige Hjerte til at føre al sin Kjærlighed tilbage paa Gud, der er det høieste Gode; den maa aabenbare Mennesket Guds Kjærlighed, paa en Maade, der kan bringe det til at svare til denne Kjærlighed;—en Kjærlighed, der i sine Ytringer maa overgaa den rene Bøvlisse, som vi maa tænke os hos Gud for Mennesket før dets Fald; den Kjærlighed maa være saaledes bestaffet, at Gud, uden at afsvige fra sin fuldkomne Hellighed, kan udstrække den til oprørste og skyldige Skabninger. Men her opstaaer en Vanskelighed: dersom denne Kvindens Sæd ei er nogen Anden end En af den samme faldne Slægt, for hvilken denne nye Kjærlighed skal ytre sig, dersom det er en af disse oprørste Syndere, hvorledes udtræder han da selv af denne Tilstand? hvor og hvorledes lærer han den Guds Kjærlighed at kjende, der bringer Gud til at tilgibe? Er en Midler ei nødvendig her, en Mellemand, som kan „lægge sin

Haand“ (Job. 9, 33) paa Fornærmeren og paa den Fornærmede?

Det var umuligt for mig ei at se, at jeg her, uden at ville det, henpegede paa den Karakter, som Jesus har tillagt sig. Til Trods for min Kamp mod denne, paatvang den sig mig med en stedse tiltagende Styrke. Mennesket er en falden Skabning; hans Hjerte er af Naturen bortvendt fra Gud; af sig selv kan han ei udrive sig af denne Oprørstilstand; denne Kvindens Sæd, der er bleven lovet, maa være Midler mellem Gud og Mennesket; den maa deltage i den Enes og i den Andens Natur, og dog maa den ei have nogen Del i Menneskets Synd, og hvorledes kan Alt det ske, dersom det ei er ved jeg veg tilbage for Tanken om at tillægge Guddommen Menneskeevorden; thi jeg saa, hvorhen en saadan Tilstaaelse vilde føre mig.

Skjønt jeg havde lagt det Nye Testamente tilside, kunde jeg ei frigjøre mig fra det Nys, det havde udbredt i min Sjæl; det fastede sit Gjenskin paa enhver Linie i den hele Mosebog, som jeg da studerede, oplysende det, der hidtil havde været mørkt og hemmelighedsfuldt, og det bragte Orden og Harmoni i det, der hidtil syntes vilkaarligt og uden Sam-

menhæng. Man kan ei negte, at de Forklaringer, som den nyere Jøbedom giver med Hensyn til Dfringerne, ere langt fra at være tilfredsstillende. Lang Tid, forinden de vare optagne som Dele af den jødiske Lære, ligesaa Abels Dage, og bestandig siden, have de optaget den første Plads i den udbortes Gudsdyrkelse. Hvorfor havde en misfandelig Gud befalet sine Skabninger at væde deres Hænder i et uskyldigt Dyrs Blod? Hvorfor bleve disse Dfringer forøgede under Loven; og hvorfor var Bestænkelsen med Blod et Renselsesmiddel? Som Synder og Forbrøder fortjener Mennesket Døden; han beklæder det, ved at sige, naar han fører Offerdyret frem: „Herre: jeg har fortjent at miste Livet, fordi jeg har syndet; men du vil naadig tage Forsoningen, der fuldbyrdes paa en anden Skabning.“ „Blodet er det, som skal gjøre Forligelse for Sjælen“ (3 Mos. 17, 11.). Dog kunde Blod af Dyre og Bukke ei fuldkomme en saadan Gjerning, dersom det ei sluttede sig til et aandeligt Væsen, der besad en høiere Natur. Jeg var nødsaget til at vedgaa, at de Kristnes Betragtning maade af Dfringernes Formaal og Betydning i det Mindste havde Grunde for sig, og at den stemte bedre overens med den ophøiede Plads, Dfringerne optog i den gamle jødiske Religion, end de nuværende Jøders ubestemte Forestillinger om den samme Gjenstand. Jeg erindrede mig, at jeg fordem havde haft en dunkel Ide om et Forbindelsesled mellem Synden og Offeret, som til Exempel, naar vi paa Forsoningsdagen sige: „Maatte det behage dig, o evige Gud, du som er vore Fædres Gud, at tilgive os vore Synder og udslette vore Misgjerninger og forlade os alle vore Overtrædelser: for de Synder, hvorfor Offeret skal frembæres, og for de Syn-

der, for hvilket Syndoffer gives.“ Hvortil skulle disse Syndoffere for Israels tjene, eller hvilken Lærdom give de? Hvilken Fordel der end udgik for de Dfrørende af disse Dfringer — ere vi den dog ei nu berøvede? I de gamle Tider beklædte Ypperstepræsten Israels Borns Synder, og „lagde dem paa Bakkens Hoved“, der førte dem ud i Ørkenen (3 Mos. 16, 21. 22.). Men hvo er det, der nu bærer vore Synder bort?

Disse Bemærkninger og flere andre vare Frugter af den kristne Lærdom, at Dfringerne vare Forbilleder paa Messias Gjerning, og jeg søgte mig opfordret til at tage vor Bøn, i vor Gudsstjeneste paa Forsoningsdagen: „opvæk os en retfærdig Talsmand og Mægler, og lad Synderne, der omvende sig, høre de Ord: Jeg har fundet Forsoning“ — i en mere bestemt Betydning end den, jeg hidtil havde tillagt den.

Da jeg hidtil havde studeret Moses, Propheterne og Psalmerne med Bedholdenhed, opstod den Tanke, at det var meget urimeligt af mig, at have henlagt Studiet af det Nye Testamente. „Hvorfor tager du i Betænkning at læse det?“ sagde jeg til mig selv: „er du vis paa Falskheden af det, som det indeholder, saa kan det ei gjøre dig nogen Skade, og dersom du ei er ganske vis derpaa, er det da ei din Pligt, at undersøge med Flid, om Tingene ere sande?“ Jeg tænkte paa, at Jesus af Nazareth var kommen til Jøderne — til et Folk, der havde de samme Fordomme og de samme Vanfælgigheder at bekæmpe som jeg; jeg besluttede derfor at undersøge Spørgsmaalet om Kristendommen med Taalmod og med Hellighed.

Ved at komme tilbage til Læsningen af det Nye Testamente, slog Fortællingens Oprigtighed mig. Apostlernes Feiltagelser og Vantro, det Held og

Uheld, som de havde i deres Mission, Antallet af de Personer, der antog eller forkastede deres Vidnesbyrd, Alt forekom mig at være berettet med Troskab uden nogenformhelt Beregning eller Dnske om at vise Tingene i et gunstigt Lys. Det forekom mig, at Jesus af Nazareth netop havde sagt og foretaget, hvad en Bedrager aldrig vilde have sagt eller gjort. Den Strengthed i Levemaade, der vækker Forundring og tiltrækker Menneskene, gjenfinder man i alle falske Religioner; Fornegtelser af alle sande Ryddelser finder sin Erstatning i Hovmodens Tilfredsstillelse; men en Fornegelse, der kun bemærkes af Ham, som ser i Løndom, er en Ting, der er saa slet som muligt beregnet paa at finde Disciple. „Hvo, som vil komme efter mig, han skal fornegte sig selv og tage sit Kors op og følge mig“ (Mark. 8, 34.). „Naar I faste, da ser ikke bedrøvede ud som Dienstkalkene; thi de forvende deres Ansigt, paa det Menneskene kunne se dem faste Men naar du faster, da salv dit Hoved og to dit Ansigt, at ikke Menneskene skulle se dig faste, men din Fader, som er i Løndom, og din Fader, som ser i Løndom, skal betale dig aabenbare“ (Matth. 6, 16 og 18.). Jesus har ei givet sine Disciple noget Lofte, der svarer til Menneskenes kjødelige Dnsker; Fattigdom, Foragt, Forfølgelser, det er Arven, som han har lovet dem i denne Verden: „Dersom Verden hader Eder, da vider, at den haver hadet mig forend Eder. Vare I af Verden, da vilde Verden elste sit Egget; men esterdi I ikke ere af Verden, men jeg haver udvalgt Eder af Verden, derfor hader Verden Eder. Kommer mit Ord ihu, som jeg sagde Eder: en Tjener er ikke større end hans Herre. Have de forfulgt mig, skulle de og forfølge Eder; have de holdt mit

Ord, skulle de og holde Eders“ (Joh. 15, 18. 20.). Kun en uimodstaelig Overbevisning om, at Jesus var den sande Messias, sendt af Gud, kunde drive Mennesker til at følge en Anfører, der fremstillede en saa lidet tiltrækkende Udsigt for dem.

Apostlernes Gjerninger, som jeg der- efter læste for første Gang, tiltrak mig i høieste Grad. Kristi Opstandelse, hans Himmelfart og den Hellig Aands overordentlige Gaver fængslede længe min Opmærksomhed. Det forekom mig uendelig lettere at tro disse Begivenheder, saaledes som de berettes, end at løse de uendelige Vanstigeligheder, som den For- mening, at de skulde være falske, vilde fremtalde. Saaledes kunde, med Hen- slyn til Jesu Opstandelse, Apostlerne og de andre Disciple, der erklære, at de have seet den, ei tage fejl: det er kun en anden Antagelse, det er, at de, efter at have opdaget, at Jesus var en Bedrager, da han ei var opstanden fra de Døde, som han havde lovet det, skulde være blevne enige om at understøtte dette Bedrageri ved at vedblive at forkynde en Lærdom, der var lidet tiltrækkende, og at indsthyde de samme Fornegtelser for dem selv. Hvad Apostlernes Mirakelgaver angaar, da er der ingen Middelvei mellem Sandhed og Løgn; Fanatismen formaar vel Meget, men den oprækker ei Døde. Efter en streng og opmærksom Undersøgelse, kom jeg til den Slutning, at disse vidunderlige Beretninger vare ligesaa godt bevisste, som nogen Kjendsgjerning i det gamle Testamente.

Beretningen om Tarjus-Manden Pauli Omvendelse, og Slutningen af hans Historie lod mig trænge dybere ind i Kristendommens sande Natur end Alt, hvad jeg hidtil havde læst. Jeg saa en Mand, der var Loven oprigtig hengiven, oplydt af Harme mod dem,

der forekom ham at have forenet sig for at omstøde den. „Jeg selv haver vel ogsaa forment, at det burde mig at gjøre Meget mod Jesu den Nazaræers Navn, hvilket jeg ogsaa gjorde i Jerusaleem; og jeg fastede Mange af de Hellige i Fængsel, og rasende mod dem, forfulgte jeg dem endog indtil fremmede Stæder“ (Ap. Gjern. 26, 9 — 11.). Den Mand blev overbeniist om, at den Jesus, som han forfulgte, virkelig var Israels Haab og Verdens Frelser; og hvilken Forandring foregik ei med ham! Den ivrige Pharisaer, beundret af de ypperste Præster og af Dagens Mægtige, blev den foragtede Nazaræer, og hans gamle Venner kaldte ham „en Pest“, en Mand, der „vakte Oprør“. „Men, hvad der var mig Binding, det haver jeg for Kristi Skyld agtet for Tab; ja sandelig, jeg agter ogsaa Alt for Tab mod Kristi Jesu min Herres Kundskabs Ypperlighed, for hvis Skyld jeg har lidt Tab paa Alt, og agter det Skarn at være, paa det at jeg kan vinde Kristum og findes i ham, saa jeg ikke haver min Retfærdighed, den af Loven, men den ved Kristo Tro, Retfærdigheden af Gud formedelst Troen“ (Phil. 3, 7—9.)

Da jeg kom til klarere af forstaa Kristendommens Lærdomme, blev jeg forbauset over den overmenneskelige Visdom, der findes i Apostlernes Breve, en saa dyb Anskuelse af det menneskelige Hjertes Glendighed i en saa udstrakt Fremstilling af de Midler, der kunde lægge disse Sygdomme, og dog en saa frimodig Tilstaaelse af Menneskets naturlige Afsty for saadanne Midler, og af dets Udhgighed til at overvinde denne Modbydelighed, ved sine egne Bestræbelser! Det er let at bemærke en saadan Karakteres Skjønhed, der stadigen drives af Selvfornegtelse, af Ydmyghed, af en vedvarende Følelse af Guds Nær-

værelse, og af de evige Sandheders Virkelighed; men hvor Menneskets hødelige Natur dog føler Utilbøielighed til den personlige Udøvelse af disse Dyder“. Jeg kan nok bifalde, at min Næste er ydmyg, tilbøielig til Selvfornegtelse og ligeegyldig for Verdens Rigdom og Ære; men naar man siger mig, at jeg selv skal være Alt det, saa forekommer det mig, at „dette Ord er haardt“. „Efter ikke Verden, ikke heller de Ting, som ere i Verden! dersom Noget elsker Verden, er Faderens Kjærlighed ikke i ham. Thi Alt det, som er i Verden, Kjødets Lyst og Sines Lyst og Livets Hoffærdighed, er ikke af Faderen, men af Verden“ (1 Joh. 2, 15. 16.). Naar vi levende føle, hvormeget Alle disse Ting, som det er os forbudt at elske, stemme overens med vore naturlige Tilbøieligheder, saa kunne vi fristes til at tænke, at det er umuligt, at være lydig mod dette Bud; men Paulus lærer os, hvorledes denne Banskælighed kan overvindes: Kjærligheden til de synlige og timelige Ting er overvundet af en mere ophøiet og stærkere Kjærlighed: „Thi Kristi Kjærlighed tvinger os, idet vi domme saaledes, at dersom En er død for Alle, da ere de Alle døde; og han døde for Alle, at de, som leve, skulle ikke fremdeles leve sig selv, men ham, som er død og opstanden for dem . . . saa at, dersom Noget er i Kristo, da er han en ny Skabning: det Gamle er forgangent, se, Alt er blevet nyt.“ (2 Kor. 5, 14. 15. 17.)

Dersom jeg vilde fortælle, hvilken Virkning de forskjellige Dele af Evangelierne og Epistlerne gjorde paa mig, saa vilde jeg give en Forklaring over det Nye Testamente istedetfor at vise min Broder efter Kjødets Veien, ad hvilken Herren har fort mig til Troen paa Jesum af Nazareth. So mere jeg under-

jøgte Kristendommen, desto mere syntes Spørgsmaalet for mig at indskrænke sig dertil: Jesus af Nazareth var den forjættede Messias, eller han har været en Bedrager. Det nye Testamente er en Aabenbaring fra Gud, eller en Opfindelse af falske og løgnagtige Mennesker. Efter en moden Overveielse blev jeg nødsaget til at komme til den Slutning, at Jesus er Messias, og at det Nye Testamente er Guds Ord, ligesaa vel som det gamle.

Men langt fra at denne Slutning skulde bibringe mig Fred, syntes den i Begyndelsen meget at forøge Uroen i min Sjæl. Det Had og den Fordom, som jeg altid havde næret mod de Kristne, opflammede med en fornøjet Styrke, og mit Hjerte veg med Afsty tilbage for en Sandhed, som min Fornuft greb med en fuld Overbevisning. Jeg vil ei videre standse ved min Sjæls Tilstand paa den Tid; de, som have bestaaet en lignende Kamp, behøve ei, at man beskriver dem denne Angst; og al Verdens Beskrivelser vilde være uforsaaelige for dem, der ei kjende dem af Erfaring. „Hvilket Menneske ved det, der er i Mennesket, uden Menneskets Aand, som er i ham?“ (1 Kor. 2, 11.) „Svert Hjerte kjender sin egen Bitterhed.“ (Ordspr. 14, 10.)

En Dag fastede jeg mig til Jorden, og græd bitterlig for Herren, anraabende ham om at give mig Fred. Jeg bad ham inderlig om, at lade mig fornemme, hvad Paulus følte, da han sagde: „Retfærdiggjorte ved Troen, have vi Fred med Gud ved vor Herre Jesum Kristus“ (Rom. 5, 1.) Mine Bønner varede længe; jeg erindrede mig, at Elias, da han var paa Karmels Bjerg, sendte sin Svend syv Gange til Havet, før han fik Svar paa sin Bøn; og dog folte jeg ei til nogen Fred.

Bludselig randt Jesu Ord mig ihu: „Hvidindtil have I ikke bedet om Noget i mit Navn“ (Joh. 16, 24.) Jeg kan ei sige, hvormegen Modbydelighed jeg folte mod at bede i Jesu Navn; og dog folte jeg den Modsigelse, der var i denne Modbydelighed og min Overbevisning om, at han var Verdens Frelser. Jeg skal aldrig glemme den skræffelige Strid. Endelig blev det mig dog givet, at udraabe: „Herre, jeg troer, at Jesus er Messias, Israels Forløser og Konge, der blev saaret for vore Synder og slagen for vore Overtrædelser; hav Medlidenhed med mig, af Kjærlighed til ham, og giv mig Fred“. Aldrig saasnart havde jeg fremført denne Bøn for Gud, før min Byrde blev borttagen; Guds Fred, der overgaar al Forstand, trængte ind i min Sjæl; jeg folte, at jeg var frikjøbt fra Fordømmelsen, at Gud elskede mig, at Kristus var død for mig, havde aftvøttet mine Synder i sit Blod, og at jeg nu, fra en Synder og Forbryder, som jeg var det af min Natur, var bleven „retfærdiggjort usor skylt af hans Naade, ved den Forløsning, som er i Kristo Jesu“ (Rom. 3, 24.)

Jeg ved meget vel, at jeg vil blive anklaget for Sværmeri og Daarskab ei alene af Jøderne, men ogsaa af dem, der, idet de udgive sig for at være Kristne, endnu ikke have forstaaet Nødvendigheden af den fulde Forvandling, der foregaar i ethvert Menneskes Hjerte og Tilboieligheder, før han kan blive et Guds Barn. Men det, Skriften siger om den Forandring, „at være født paa ny“, blive „en ny Skabning“, betyder ogsaa noget meget Mere, end at anvende en større Opmærksomhed paa den udvortes Gudsdyrkelse og paa vore Pligter i det selskabelige Liv. Jeg anraaber hoitideligen og med Iver Enhver, der læser disse Bøger, de være nu Jøder

eller Kristne af Navn, at undersøge med Klid, om det virkelig forholder sig saa; om det er sandt: at uden Noget bliver født paa en, kan han ikke se Guds Rige (Joh. 3, 3.).

Denne Gave, indre Fred, blev snart efterfulgt af andre Prøvelser og Lidelser. Jeg følte, at det var min Pligt, at underrette mine høit elskede Slægtninge om den Forandring, der var foregaaet med mig. De, som vide, hvilken Magt Slægtskabsbaandene have, og de kjære Erindringer, der knytte sig til det faderlige Hus og til vore første Barndomsbeskyttere, ville forstaa, hvad jeg følte ved at modtage et Svar, hvoraf dette er et Udtog:

„Du Onde! — maatte dit Navn werde udsløttet; du har sluttet dig til de Fortabtes Forsamling. Din Fader, din Bedstefader, og hele din Slægt, — ville tilfammen besøge din hellige Moders Grav, for at bringe hende denne sørgelige Efterretning. — Ogleæt! forbandet være den Dag, da du kom ind i

Verden. — Se mig! thi den Evige har bragt Sorg over mig. — Herester vil dit Navn werde udsløttet og ei mere blive udtalt iblandt os; maatte den Almægtiges skrækkeligste Domfældelse være over dig, fordi du har forladt Israels Gud, for at slutte dig til de falske Guder!“ Denne Staal var meget bitter; men det var en Del af den Urvelod, der var mig lovet —: „J skulle have Trængsel og Bedrøvelse i denne Verden.“ Jeg kan af Hjertet velsigne dem, der saaledes forbande mig, og bede for dem, der fornærme mig.

Nogle Aar ere nu henrundne, siden Gud har ført mig til den Herre Jesum, som jeg nu har berettet det; og jeg kan bevidne, at „Gudt og Misfandhed have ledsaget mig“ al den Tid. Sandheden, der har bragt mig Freden, er stedse bleven mig dyrebare. Jeg kan sige med min Broder Paulus: „Jeg stammer mig ikke ved Kristi Evangelium, thi det er en Guds Kraft til Saliggjørelse for hver den, som tror, haade for Jøde først og for Græker.“ (Rom. 1, 16.)

Familien Hellbringen.

En Fortælling af Eugenia von Miklaff.

Elleve Kapitel.

Tilbagekomsten.

Det var i November; en skarp Vind rev Løvet af Træerne og hvirvlede de visne Blade rundt i Luften. Det havde frosset om Natten, og Marken var overtrukket med Rim. Georginerne hang med Hovederne, og alle de andre Høstblomster havde tabt sin Farve og forkyndte, at det nu var forbi med den sidste Rest af Sommeren. Mathilde og Hildegard sad og spæde ved Vinduet i deres Moders Værelse, men deres Blikke

svævede ofte fra Arbeidet og ud. Rudolf blev ventet idag, Vognen var allerede sendt til Jernbanestationen, henimod Middag kunde den være tilbage.

„Have J erindret at sende et varmt Tæppe med til Rudolf?“ spurgte Fru Hellbringen, der sad paa en Sofa ikke langt fra Søstrene; „det er vist meget holdt, og han maa være meget forsigtig.“

„Fredrik har lagt Faders Jernbætteppe i Vognen“, svarede Mathilde.

„Det er godt. — Hvor det vil blive tungt for ham at komme hid uden Ger-

hard, og for os at se ham alene!" tilføiede hun med et dybt Suk.

„Hans sidste Brev var mer fornøiet, end jeg troede det var muligt“, sagde Mathilde lidt bittert.

„Han har fundet den rette Trost“, indvændte Hildegard sagte, „og det har mildnet Sorgen.“

„Han er som de fleste andre Menneſker“, var Søsterens Svar; „han faar igjen Interesſe for Livet, og ſaa taber Grindringen ſig.“

„O, Mathilde, hvor kan du ſige det om Rudolf!“ raabte Hildegard og rødmede uvillig, — „du ſkulde dog kjende ham bedre.“

„Jeg ved ikke, hvoraf det kommer“, ſvarede denne med dæmpet Stemme; „men ſiden Gerhards Død ſer jeg Alt ſaa mørkt; det er næſten, ſom jeg har tabt Troen paa Gud og Menneſker.“

„Det er naturligt“, tog Moderen Ordet, „at en ſtor Sorg gjør, at man ſer Livet i de mørkeſte Farver, iſær naar man er i en fremrykket Alder ſom jeg og Ens kjærefte Forhaabninger ere knuſte; men I ere unge, for Eder kan Livet endnu have megen Glæde. I maa ikke lade Eder overvælde af denne Sorg, I ere vor eneſte Glæde, og vort eneſte Haab er at ſe Eder lykkelige.“

„Mama, naar du blot bliver raſt igjen, og Papa kan blive troſtet, ſaa vil jeg være nok ſaa fornøiet“, ſagde Hildegard ømt og ſaa hen paa ſin Moder.

Mathilde taug; hende forekom Livet ſom en Byrde, og i ſin nuværende lidenſtabelige Stemning holdt hun det for Mangel paa Følelſe, naar man kunde finde Troſt nogetſteds.

Moderen ſukkede, og den gamle Klage, hvorfor netop Gerhard ſkulde dø, og ikke Gud kunde tage hende iſtedet — kom atter paa hendes Læber. Dette var

hendes fremherſkende Tanke, efterat hun følte ſig mindre legemlig ſvag; hun vilde gjerne hengive ſig i Guds Villie, thi hun fandt, at det var en Kriſtens Pligt, men hun kunde ikke finde den rette Wei. Den, der i ſaa mange Aar har været viſ paa at ſtaa paa det rigtige Standpunkt af Fromhed og er bleven fremſtillet for Andre ſom et Mønſter paa en elſtværdig, mild Karakter, ſom ſtaar høit i den almindelige Agtelſe og dertil lever i gode ydre Forhold, ſaa at Sjælen hverken indenfra eller udenfra har været udsat for Kamp, hvori den har erkjendt ſine egne Synder og følt Nødvendigheden af en Forløsſer, — den kommer vanſkelig til den Overbeviſning, at det er Han, man maa ſøge hen til for at overvinde Sorg, Nød og Død, i Særdeleſhed, — ſom det her var Tilfældet med Fru von Hellbringen, — naar Ewangeliets Ord ſjældent var trængt ind i hendes Hjerte ved en troende Fortolkning. Opvozet i ærbare, men rationaliſtiſke Omgivelſer, i en jevn Livsførelſe, havde hun ikke lært nogen høiere Vængſel at kjende og havde hidintil ſøgt ſin Tilfredsſtillelſe i et dydigt Lønet. Nu følte hun, at hverken det eller hendes Families Kjærlighed og Andres Agtelſe kunde ſtille den Smerte, der forterede hende, men hun troede, at dette laa i hendes Mangel paa Hengivenhed i Guds Villie og deri, at hun havde haft en ualmindelig tung Skjæbne, og derfor ſøgte hun at tilhjæmpe ſig hin og forſone ſig med denne, uden at det dog lykkedes hende.

Hun hørte gjerne den hellige Skrifts troſtende Ord, men fandt heller ikke i dem fuld Tilfredsſtillelſe, thi hvad der tales om Bod og Straf, forekom hende for ſtrengt.

Hun blev ofte vort til Taarer, naar hun hørte Ord ſom: „Kommer hid til

mig alle I, som arbeide og ere besværede; jeg vil give Eder Hvile", og sølte sig for en Stund beroliget, men derpaa indtraadte atter indre Tomhed og Tungesind. Hun troede, at hun lagde sin Byrde paa Jesum, men det var kun sin Sorg, (thi denne syntes hende usfortjent), ikke sine Synder, og saaledes fandt hun endnu ikke Veien til Ham og Frelsen i Ham. Vel roste baade hendes Mand og Præsten ofte hendes Fromhed og Taalmodighed, men hun sølte i Dybet af sin Sjæl, at hun ikke fortjente det.

Der var Ingen, der kunde oplyse hende om Grunden til denne Mangel, thi Hildegard, som var den Æneste, der i barnlig Tro havde fundet den rette Vej, havde for stor Urbodighed for og blind Kjærlighed til sin Moder til at tro, at hun selv kunde være kommen videre end denne, og naar hun i Troesfager sølte, at der var en Mangel paa Forstaaelse mellem dem, saa skjød hun Skylden paa sig selv og vovede ikke at gruble dybere over Modersens Sjælstilstand.

Da Middagen nærmede sig, spurgte Fru von Hellbringen sine Døtre, om de ikke vilde gaa Rudolf imøde. De fulgte gjerne Opfordringen, toge Reisetoi paa og ilede ud i Haven; den kolde Luft og den friske Vind gjorde dem godt og bragte Farve i deres Kinder. De gik op paa en liden Høi, hvorfra de kunde se vidt omkring. I det Fjerne saaes en let Støvsky; de bleve blege af Bevægelse, — det maatte være Vognen. Hildegard greb Mathildes Haand og sølte, at den skjald som hendes egen, — snart saa de tydeligt, at de ikke toge fejl, — det var deres Heste og Vogn, de saa ogsaa, at der sad en Herre i Vognen. Nu var han saa nær, at de kunde skjelne Rudolfs Træk; han havde set dem; Vognen holdt, og de ilede ned. Han lod Rudolfsen kjøre forud og kom dem langsomt

og besværligt imøde. Harald var sprunget ud af Vognen og hilkede Søstrene med en glad Gjæm. Det var næsten formeget for Hildegard, hun knælede ned og skjulte sit Ansigt, idet hun hjærtagede Hunden, der var Gerhards Yndling. I dette Dieblif var den Tanke hende ufattelig, at hendes Broder ikke var med, ellers var jo Alt som før. Mathilde blev staaende ganske stille, hvert Spor af Farve var vejet fra hendes Ansigt, og hendes Læber skjald, saa hun næsten ikke kunde tale. Rudolf kunde heller ikke sige et Ord, han rakte hende taus Haanden og trykkede den inderligt. Hildegard reiste sig og gav ham ligeledes Haanden.

„Alt, Rudolf“, hulkede hun, „at vi skulde mødes saaledes!“

„Guds Tanker ere ikke vore Tanker“, svarede han alvorligt.

Hun saa op paa ham; da hun saa ind i hans sørgmodige og dog klare Die, sølte hun pludselig en indre Forstaaelse, der aldrig før havde været mellem dem, og det gjorde hende godt, men hun kunde intet svare.

„Hvor daarlig du ser ud, Rudolf“, sagde Mathilde, „du har vist været meget syg.“

„Reisen og især Tilbagekomsten hertil har taget mer paa mig, end jeg havde tænkt, det skulde, — ellers er jeg ganske frisk igjen.“

Begge Søstrene saa nu nyere paa ham. Hvor han var forandret! — Han var bleven høiere, men han var saa mager, Ansigtet var blegt og indfaldent, de store, mørke Dine laa dybt ind i Hovedet, og det syldige Haar var blevet tyndt; det var ikke den Rudolf, som de havde kjendt. Hans Udtryk var ogsaa et ganske andet, de før saa livfulde Dine havde nu et Udtryk af sørgmodigt Alvor, og det Præg af Selvfølelse og Overlegenhed,

der ellers karakteriserede ham, var ganske borte. Ligesom i fordums Dage gif han iforveien med Mathilde og spurgte om Alt muligt, især om, hvorledes det var med Forældrene. Hun undgik, saameget hun kunde, at tale om alle deres tunge, indre Kampe; thi hun følte, at hun da ikke vilde være istand til at beherske sig, og fortalte blot om deres Liv i det Ydre. Hun forekom ham ligesaa forandret, som han syntes hende. Hun var blevet smukkere, og Sorgen havde udviklet hende, men han savnede den tillidsfulde Aabenhed, der klædte hende saa godt; hendes Væsen var blevet mere indesluttet og tilbageholdent. Hildegard gif bagefter dem, af og til boiede hun sig ned og hjærtegnede Hunden. Ved at se Rudolf savnede hun Gerhard dobbelt, og den Tanke for som et Stik gennem hende, at de to Andre snart vilde glemme ham, men at hun var bleven alene for bestandig; dog gjorde hun sig strax Behreidelser herover, og bad Gud om Tilgivelse og Trost; hendes Hjerte var saa tungt.

Da de stode foran Hallen, vendte Rudolf sig om til hende, rakte hende Haanden og sagde meget venligt: „Silda, du maa ikke gaa saa alene, men blive hos os.“

Hun brast i Graad, besvarede heftig Rudolfs Haandtryk, og ilede derpaa op paa sit Værelse, for at græde ud. Mathilde fulgte Rudolf til Faderen, der modtog ham alvorligt og hjerteligt, og derpaa gif de alle tre til Moderen, hvor Hildegard ogsaa snart indfandt sig.

Da Rudolf stod ligeoverfor Gerhard's Moder, overvældedes han næsten ved Tanken om, hvor slet han havde holdt det Løfte, han havde givet hende ved Afskeden i Heidelberg. — Med dyb Bevægelse trykkede han hendes Haand til sine Læber, og kunde neppe holde sine Taarer

tilbage: „Jeg har ikke holdt, hvad jeg lovede dig“, sagde han med kraft Stemme.

Præsidenten frygtede for, at Rudolfs Sindsbevægelse kunde virke skadeligt paa hans Kone, og tog Ordet: „Tal ikke om det nu, du er angrebet, og Moder og saa — man maa først vænne sig til hinanden.“

Fru von Helldringen tog sin Nebos Haand og trak ham ned til sig paa Sofaen; han forekom hende som en Del af Gerhard, — hun havde jo altid været vant til at se dem sammen

„Sæt dig hos mig, Rudolf“, sagde hun kjærligt, „du behøver vel saa meget Pleie som jeg, du har gjort, hvad du formaaede“, tilføiede hun sagte, „Gud vil gjengjælde dig din Kjærlighed til Gerhard.“

Han rystede paa Hovedet; han kunde næsten mindre taale hendes Venlighed end Behreidelser, men han vovede ikke at svare.

Hun spurgte ham om hans Bestiende, om han havde faaet god Pleie, om Præsten Kaumann og dennes Moder, og Rudolf fortalte med den inderligste Kjærlighed og Hoiagtelse om dem. Han sagde, at han i Præstens Hus havde fundet mere Udbytte for sin Sjæl, end han nogensinde havde troet at finde, — men der blev ikke stor Tid til at gaa nærmere ind herpaa, thi det ringede til Middag, og da Fru von Helldringen spiste alene paa sit Værelse, maatte de Andre gaa fra hende.

Da Præsidenten og hans Døtre vare gaaede, holdt hun Rudolf et Diebsk tilbage, og tog det Løfte af ham, at han skulde komme igjen om Eftermiddagen og fortælle hende meget om Præstens Hus og Alt — Alt, hvad han vidste om Gerhard, fra hun sidst saa ham.

„Otto er rigtignok bange for“, til-

hoiede hun sagte, „at dette angriber mig for meget, men det er jo det, jeg helst taler om, og jeg ved, det beroliger mig mere, end det skader mig.“

Rudolf lovede det og fulgte hurtigt efter de Andre ind i Spiseværelset. — I Præsidents Hus havde han vænnet sig til, at der blev holdt Bødbøn, og fra det Dieblis, han var bleven gennemtrængt af Evangeliets Sandhed, opfyldte han ogsaa disse smaa Pligter med sin sædvanlige Noiaagtighed. Uden at tænke paa, at det ikke var Skik og Brug her, blev han staaende paa sin Plads og foldede Hænderne til en stille Bøn. Han mærkede ikke, at hans Onkel først betragtede ham forundret, men derpaa hoiede Hovedet og gjorde ligesom han, at der gik et Udtryk af inderlig Glæde over Hildegards Ansigt, idet ogsaa hun hoiede sig og bad, og at hun Mathilde sad stolt med opreist Hoved. Først da han havde sat sig, faldt det ham ind, at dette tidlige ikke havde været Skik her, og han vendte sig til Præsidenten med disse Ord:

„Tilgiv, kjære Onkel, at jeg har gjort Noget, der er mod Husets Skik, men jeg har vænnet mig til det i den sidste Tid, og erkjender det for Ret og Pligt.“

„Det er vist en god Skik“, svarede Præsidenten alvorligt, — „et gammelt Træ hoies ikke saa hurtigt, som et ungt; — men jeg vil ikke hindre dig deri; hvad der er godt, bør man antage.“

Rudolf trykkede taknemmeligt hans Haand; gennem Hildegards Sjæl gik en Anelse om, at trods Gerhards Død, eller maaske netop ved den, var der brudt dem alle en Vane, der vilde føre til bedre Glæder, end de tidligere havde kjendt. Rudolf saa paa Mathilde, han vilde saa gjerne vide, hvad hun tænkte, men hun undveg hans Blik og begyndte at tale om hans Tilbagerejse til Hellsdringen og

de Egne, han havde gennemreist, paa en saa livlig og behagelig Maade, at hendes Faders Interesse blev vakt, og Samtalen blev almindelig. Efter Maaltidet blev der atter bedet sagte, og fra nu af vedblev det at være saaledes. De gik ind i Faderens Værelse, hvor man nu i Almindelighed drak Kaffe. Da de kom ned i Værelset, laa Harald paa Tæppet under Præsidentens Skrivebord; den var kommen derind med Rudolf, og var bleven liggende. Denne blev noget forstræffet, fordi han kjendte sin Onkels Modbydelighed for Hundene, og forsøgte at faa den ud, men Præsidenten standfede ham.

„Lad Hundene ligge“, sagde han, „den er jo ganske rolig.“

De unge Mennesker saa vemodig paa hinanden, de forstod godt, hvad der var Grunden til denne Forandring. Fra nu af var Harald mest i Præsidentens Værelse, og holdt sig ogsaa mere til ham, end til de Andre, som om den forstod, at det glædede ham. Dog var Præsidenten aldrig istand til at kalde den Harald, men blot: „Hunden“, og han sloitede, naar han vilde, den skulde komme.

Efterat man var færdig med Kaffeen, beholdt Præsidenten Mathilde hos sig, for at benytte hende som Sekretær.

Rudolf erindrede sit Løfte til Fru von Hellsdringen og gik til hende, Hildegard trak sig tilbage til Siderværelset, for ei at forstyrre dem.

Rudolf maatte sætte sig hos Tanten og fortælle hende udførligt om Alt, hvad der var hænt lige fra det Dieblis, de stiktes i Heidelberg. Hvert af hans Ord røbede en saa inderlig Kjærlighed til Gerhard og en saa dyb Sorg over hans Død, at hendes egen neppe kunde være større. Beskrivelsen af den sidste Søndag og den Præken, som han havde hørt og talt om, den hellige Madvere, hans

glade Tro, og hans Dnske om at dø saaledes gjorde et dybt Indtryk paa hende. Hun lod Rudolf finde op den Sang, som han havde sunget den sidste Aften i sit Liv, og holdt fast paa Bogen, da Taarerne forhindrede hende fra at læse Ordene. Rudolf fortaug Gerhards inderlige Dnske om at vende om, fordi Præsidenten vilde det saa, men han omtalte, at han den sjæbnespangre Dag havde længtet saa meget efter sit Hjem, og især efter Moderen. Det bløde Moderhjerter følte sig dybt grebet herved.

„Ak!“ sukede hun, „man skal jo ikke tro paa Anelser, men det er ganske vist, at jeg i hele dette Aar er bleven forfulgt af Angst for, at der vilde hændes Gerhard en Ulykke. Hvor tungt faldt ikke Afskeden mig hver Gang, især den sidste! — Man skyldte altid paa mine Nerver og min altfor store Vængstselighed, men mellem Menneſter, der elſte hinanden ſaaledes, ſom jeg elſtede min Søn, gives der viſtnok en aandelig Forbindelſe, ſom naar ud over den almindelig Grænſe for den menneſkelige Forſtaand, og hvormed finere organiserede Sjæle have Forudfølelſe af tilkommende Ting, der ſkulle gribe dybt ind i deres Liv. Jeg ved vel, at man ikke bør hengive ſig for meget til dette, fordi man da let kan forfalde til Overtro, men det lader ſig ikke benegte.“

„Mit forekommer det“, ſagde Rudolf, „ſom denne Erfaring er en Begyndelſe til at forſtaa Livet i Aandernes Rige, ſom foreſtaar os, naar vi aflægge dette grove, jordiffe Hylſter, der gjør os utilgængelige for ſaadanne høiere Indtryk. Maaſte vil Guds Kjærlighed herved forberede Menneſteſjælen paa, at der foreſtaar den noget Tungt, og minde den om, at der er en anden Verden end den, i hvilken vi lide, en Verden, i hvilken vi ville leve i et meget inderligere Samliv

med Guds Aand end her. Dette fører os atter hen til denne aandelige Forbindelſe, der allerede her er hævet over Tid og Rum, og forener Sjælene i Kjærlighed ogſaa efter den legemlige Død. O, kjære Tante, i denne den tungelſte Tid af mit Liv, er Guds Kjærlighed trængt levende ind i mit Hjerter! Aldrig havde jeg lært at fatte den, aldrig kommet til at længes efter den, derſom ikke dette tunge Kors var blevet mig paalagt; det ſonderbrød hver en jordiff Stotte for min Sjæl, og indhyllede den i Mørke, indtil denne Kjærlighed, der er os aabenbaret i Jeſu Kriſto, lyſte gjennem Nat-ten ſom en klar Stjerne. Jeg ved vel endnu kun lidet om den, men det føler jeg, at vi engang ville takke Gud for denne tunge Sorg, naar vi, gjenforenede med Gerhard, glæde os over de Veie, ad hvilke Herren førte os for at bringe os til Erkjendelſe, og for ſammen med ham at nyde den Salighed, ſom han — derom er jeg faſt overbevift — allerede nu nyder.“

„Derpaa kunne vi ei tvivle“, ſvarede Fru von Hellbringen, „han var altid et godt, fromt Barn, en lydig Søn.“

„Der gives en bedre Grund, hvorpaa vi tør bygge dette faſte Haab; det er hans Tro paa den Herre Jeſum, hans Bekjendelſe af ſine Synder og hans ſidſte velſignede Brug af Naademidlerne.“

„Men“, indvendte Moderen, „man kan dog ikke ſige om Gerhard, at han har været en Synder; han havde ſine Feil, det er ſandt, men hans gode Hjerter var oveveiende.“

„Jeg har før heller ikke vidſt, hvad Synden var“, var Rudolfs Svar, „jeg har forſt erfaret det, da Guds, den retfærdige Dommers Hellighed og Brede pludſelig greb mig, ſaa at jeg troede, den maatte fortære mig ſom en brændende Ild. For Ham er Jngen ren,

hjære Tante, al vor Retfærdighed er som en plettet Klædning, — kun Jesu Blod kan vaske os rene — og det har Gerhard erkjendt."

Fru von Hellbringen saa ængstelig ud, men Samtalen rev hende ganske med sig. „Tror du da virkelig, at Gud forlanger saa meget af os?“ spurgte hun.

„Det forekommer mig saa underligt“, svarede han alvorligt, „at jeg skal vidne om Ting, som jeg selv først saa nylig har lært at kjende. Jeg vover det kun, fordi jeg har den inderligste Overbevisning om Sandheden af dem og om, at det er Menneskelivets eneste rette Op-gave, at gribe dem. Naar man ser sig selv i Lovens Speil, — det er et Raad, som Præsten Raumann gav mig — og kommer ihu Herrens Ord, hvori han truer alle dem, der ikke holde disse Bud — maa man ikke da erkjende, at man selv har kaldt denne Forbandelse over sig ved stadige Overtrædelser?“

„Kudolf, du forfærder mig, og du overdriver. Jeg tror, at jeg endnu aldrig har overtraadt Budene.“

Kudolf erindrede, hvorledes Præsten havde udlagt dette for ham, og hans oprigtige Stræben, og den hellige Lands Indvirkning, som han gav sig aldeles hen under, havde siden hjulpet ham selv til den rette Forstaelse. Han forsøgte, saa godt han kunde, at forklare sig for Fru von Hellbringen, han tog det nye Testamente, som laa foran ham, og slog op i Matthæi Evangelium, 22de Kapitel.

„Herren udlægger her Summen af Budene saaledes“, sagde han, „du skal elske Herren din Gud, af dit ganske Hjerte, af din ganske Sjæl og af dit ganske Sind“, og „du skal elske din Næste som dig selv.“

„Ligger heri ikke klart, at dersom vi elske Gud, saaledes som han her forlan-

ger det, da vilde ingen Sorg synes os tung, og vi ville blot glæde os, naar en Pilegrim havde sluttet sin Vandring herne i Troen. Vilde vi ikke af ganske Hjerte unde ham at være hos Herren og heller ikke have noget høiere Ønske for os selv, end at komme der?“

„O, jeg vilde gjerne dø, tro mig, jeg frygter ikke derfor.“

„For at være hos den Herre Jesus, eller hos Gerhard?“ spurgte han sagte, men meget alvorlig.

Fru von Hellbringen følte sig slaaet; det var efter sin Søn, hun længtede, og hun ønskede at dø for at forenes med ham.

„Men, Kudolf“, indvendte hun, „det er dog naturligt, at jeg ønsker at gjense Gerhard, og Gud vil vist ikke forlange mere af os, end vi kunne give.“

„Han vil have et udelst Hjerte, — Han er en stærk, nidkjær Gud, — ikke Alle, der sige Herre, Herre skulle komme til Ham, men de, der gjøre hans Villie.“

„Du er meget streng, Kudolf“, sagde Fru von Hellbringen.

„Jeg er bange for, at dette har angrebet dig formeget“, svarede han, „det gjør mig meget ondt, tilgiv mig, hjære Tante. Men jeg kan ikke andet end vidne om det, som jeg erkjender for Sandhed, naar jeg bliver spurgt derom.“ Han vilde rejse sig.

„Nei, bliv endnu lidt“, bad hun; „jeg trænger saameget til at komme til mere Klarhed; thi at jeg mangler den, det har jeg bittert følt i denne Tid.“

„Naar jeg kun havde den selv“, svarede han sorgmodig. Han forsøgte nu at tale om Ham, der har opfyldt Lovens for os, og ved sin Død paa Korset borttaget Forbandelsen fra os, og erhvervet os den evige Salighed; han gjorde det med mere Følelse end Viden, men det tilfredsstillende just hans Tante, hun

hørte saa opmærksomt paa ham, at han selv fik en større og større Freidighed i at beskænde sin nylig vundne Ero.

Da han taug, talte hun ham under Taarer, og bad ham at komme ret ofte til hende, og tale om disse Ting. Han maatte endnu finde op til hende de Steder i det nye Testamente, der havde faaet saa stor Betydning for Gerhard den sidste Søndag, han levede, og derefter ønskede hun at være alene. Da Rudolf gik, mødte han Hildegard i Sideværrelset. Hun havde vel ikke forstaaet Alt, hvad han havde sagt, men af de enkelte Ord, hun havde hørt, havde hun forstaaet Hovedsagen. Hun var næsten ligesaa bevæget som han.

„Rudolf“, sagde hun, „dersom du ikke er for angrebet, saa kom med os ud i Haven og fortæl os Alt det, som du har fortalt Mama om Gerhard. Jeg tror, du har fundet den bedste Trøst.“

„Jeg ved nu, hvor den er at finde, men Hildegard, der er stor Forskjel paa at kende, og paa at gribe og tilegne sig den, saa at man bliver ganske gjennemtrængt deraf.“

„Dertil haaber jeg, at Gud vil hjælpe os“, svarede hun ydmygt, „han hjælper, hvor vor Kraft ikke strækker til og bliver trofast, endogsaa naar vi svigte.“

„Du ved mer om det end jeg“, sagde Rudolf venligt.

„D nei“, raabte hun skamfuld, „jeg ved slet Intet — jeg ved blot, at Herren aldrig har forladt mig, og at Intet i Verden kan sammenlignes med hans Kjærlighed. Men jeg vilde saa gjerne lære ham bedre at kende, og tjene Ham af ganske Hjerte.“

„Det maa nu blive vor ivrigste Stræben og vort Livs Opgave“, sagde Rudolf alvorligt.

I samme Dieblis kom Mathilde ind, hun havde hørt hans sidste Ord. „Hvad

kalder du vort Livs Opgave?“ spurgte hun.

„Alt tjene Herren.“

Hun saa spørgende paa ham med sine store Øine.

„Forstaaer du mig ikke?“ fortsatte han.

„Jeg tænker, vi have altid gjort det.“

„Men uden at kende ham, og derfor ofte paa en falsk Maade.“

„Hvad mener du, Rudolf?“

„Kom ud i Haven, saa skulle vi tale nærmere om det, her kunde vi forstyrre Moder.“

De tog varme Schawler paa sig og gik ud til Rudolf, som de traf gaaende frem og tilbage i Solen foran Slottet.

Han var hensunken i dybe Tanker over Alt, hvad han idag havde talt og hørt; mere end nogensinde sølte han den Forandring, der var foregaaet med ham, men han forekom sig selv som en Skipper, der vel ser den sikre Havn, han skal ind i, men er ubekjendt med Farvandet, og endnu ikke har faaet den Lods ombord, der kan bringe ham sikkert til Maalet. Iffe desto mindre se hans Reiseskammerater hen til ham som deres Hjælper paa det bølgende Hav, og ligeoverfor dem viser han mere Sikkerhed og Indsigt, end han i Grunden besidder. Det var saa naturligt, at disse, for hvem han tidligere i mange Henseender havde været en Autoritet, ogsaa nu haabede at saa Trøst og Styrke af ham; men han sølte dybt, at han manglede det selv. Denne Ydmygelse levede han paa den rette Wei — og i en stille Bøn bad han Ham, som han nu erkjendte for at være sand Gud og Menneſke, om at oplyse og hjælpe ham.

De unge Pigers Komme afbrød hans Tanker; det var ham ikke muligt at tale derom nu, men han sagde blot: „Jeg har en stærk Følelse af, at hele Livet er

en Vandring. Vi ere kun Gjæster, og snart drage Andre ind og ud efter os."

Søstrene forstode, at han tænkte mere paa Gerhard, end paa sig selv ved dette. Mathilde forbandt disse Tanter med det Thema, som Rudolf berørte, før de gik ud i Haven.

„Ligesom Vandringemanden ikke kan komme frem", sagde hun, „uden at han lægger Mærke til sin Vej, og ikke maa lade sig opholde uden Nytte, saa er det vist ganske nødvendigt, at man fremfor Alt søger at finde det Kald, hvortil man er kaldet, at man istedetfor at hengive sig til sine Følelser, søger at opfylde det med Fjer."

„Bistnok", svarede Rudolf, „men man kan ikke vandre uden at kende det Maal, man skal gaa til. Den første Opgave bliver: at lære det evige Hjem at kende, for at det kan blive os hjært og kjendt, da ville vi vandre sikkert paa den Vej, der er bestemt for os."

„Det forstaaer sig af sig selv, at en Kristnen har saamegen Tillid til Gud, at han er overbevist om, at han ved Maalet ikke vil stufes i sit Haab, især naar han søger at opfylde de guddommelige Love", sagde Mathilde noget uvillig.

„Man skuffer sig saa let og forvevler sine egne jordiske Ønsker med de guddommelige Forjættelser", var Rudolfs Svar.

„Hvor du har forandret dine Anskuelser, for vidste du saa sikkert, hvad du havde at gjøre."

„Jeg troede at vide det, men jeg har lært at indse, at jeg har taget Feil. Jeg har lært at kende mig selv, Mathilde, og det er en skrækkelig Lærdom."

„Jeg tror ogsaa, at jeg kjender mig selv", mente hun, „men jeg har slet ikke fundet det saa frygteligt."

Det var ham ubehageligt, at hun talte i en saa let Tone om de Ting, der berørte ham saa dybt. „Har du da ikke følt i

denne Tid", spurgte han bevæget, „at din Sjæl trængte til Trost, og at den havde maattet forlange, dersom du ikke havde haft noget bedre end dig selv at støtte dig til."

Mathildes Læber bevægede. „Tal ikke om denne Tid, jeg kan ikke udholde det."

„Du vilde kunne udholde det, ja det vilde endogjaa gjøre dig godt, at tale derom, dersom du havde fundet Fred."

„Hvoraf tror du at vide, at jeg ikke har Fred?"

„Af hele dit Væsen."

Blodet steg hende op i Kinderne og Panden. „Det er meget urigtigt af dig, Rudolf, at faare mig nu, da jeg er saa bedrøvet." Hun følte sig oienfynlig meget krænkter, pressede Læberne sammen, og søgte forgjæves at holde Taarerne tilbage.

Hun gik i Forveien med hurtige Skridt, og Rudolf fulgte bedrøvet efter, han kunde ikke ret forstaa, hvad det var, der havde fremkaldt dette Sindsoprør. Han søgte at berolige hende med venlige Ord, men hun hørte ikke paa ham.

Hildegard blev tilbage, hun vidste, at intet var hendes Søster ubehageligere, end at blive seet i saadanne Dieblikke. Rudolf indsaa ogsaa dette tilsidst og taug. Endelig syntes hun at være bleven roligere og satte sig paa en Bænk i Nærheden; hun saa noget bleg ud, og sagde intet, da Rudolf tog Plads ved Siden af hende: „Tilgiv mig", bad han med blød Stemme, „det var ikke min Hensigt at gjøre dig ondt, jeg vil heller lide dobbelt Smerte selv, end tilføie dig nogen! Jeg troede, at naar jeg talte om, hvorledes jeg har fundet den rette Trost, maatte jeg ogsaa kunne meddele dig noget deraf."

„Enhver maa udtjæmpe sin egen Kamp selv", svarede hun sagte.

„Men Gud har givet os Kjærlighed og Venstabs, for at vi skulle hjælpe hinanden at bære den Byrde, der er for tung for En."

„Den er ikke for tung for mig, naar man blot lader mig gaa min egen Vej.“

„Jeg frygter for, at du stoler for meget paa din egen Styrke og tilfældigt vil falde saaragen.“

„Og jeg tror, at jeg selv bedst kan bedømme min egen Styrke.“

„Mathilde, jeg vilde ønske, vi forstode hinanden; det gjør mig saa ondt, at det ikke er Tilfældet“

„Er det da mig, som er forandret, eller er det dig?“ spurgte hun alvorligt, men bevæget.

„Jeg tror, at det er mig, for havde jeg vel tænkt omtrent som du; men er det ikke sandsynligt, at vi begge ikke havde den rette Forstaaelse dengang, og at jeg, der har lidt mest ved vor fælles Sorg, ogsaa har lært mest af den.“

J sit Hjerte maatte hun indrømme, at han kunde have Ret, men hun var for stolt til at tilstaa det. Rudolf mærkede imidlertid, at han i Grunden havde seiret. „Nu skulle vi ikke disputere mere om dette“, sagde han, „men hver for sig stræbe efter Sandhed. Husk paa vort Forbund, Mathilde, kun gennem Korsket vinder man det evige Livs Krone. Lader os lægge vort Sorgens Kors under Kristi Kors, der helbreder os fra den gamle Slanges dødelige Bid, og viser os den rette Vej til Himmelen. Er vi da ikke enige heri?“

Hun boiede Hovedet bekræftende og tilføiede derpaa:

„Du maa blot ikke forsøge at tvinge mig til at gaa ind paa dine Anskuelser; jeg er nu engang en selvstændig Karakter.“

Han lovede dette. Skjønt han gjerne havde ønsket at led: hende paa sin Maade; thi hans medfødte Lust til at herske og hans store Forfjærklighed for det smukke tiltrækkende Væsen ved hans Side gjorde ham det til en meget behagelig Opgave. De reiste sig nu, og Hildegard sluttede

sig til dem; hun fik ham snart til at fortælle dem Alt, hvad de ønskede at vide om Gerhard.

Da de vendte tilbage til Slottet, saa han, at Udtrykket i Mathildes Ansigt var forandret, og at Taarerne i hendes Dinevare blevne mildere.

Dagene gik meget hurtigt. Rudolf var flere Timer om Gangen hos Fru von Hellingringen, og hun søgte altid at bringe Talen paa Ting, der stod i Forbindelse med hendes Higen efter at faa Klarhed i Troen. Han svarede saa godt, han kunde, men sølte ofte trykkende sin egen Uvidenhed, og trak sig derfor tilbage paa sit Bærelse, for at granske i den hellige Skrift og selv faa en fast Grund for sin Tro.

J Spørgsmaal, der faldt ham vanskelige, raadspurgte han i Breve sin Ven Raumann, og uagtet dennes Forklaring næsten altid tilfredsstillede ham, saa opstod der altid nye Spørgsmaal, der lod ham føle det Utilfredsstillende i en saadan Brevveksling. Det var især et Brev fra Præsten, der gav ham meget at tænke paa. Raumann viste hen til, at han maatte trachte efter, at hans Sjæl blev stille, — det forekom denne, som om han endnu stolede for meget paa egen Styrke, og vilde gjøre for meget selv, for snart at naa Maalet. „Men det staar ikke til den, der vil, ei heller til den, der løber, men til Guds Misfandhed.“ Ved at være stille for Gud og haabe, bliver den Kristne stærk. At høre Præfener, granskeslittigt i Guds Ord under ydmyg Bøn, ofte gaa til Guds Bord, med et Ord: bruge de Naademidler, som han har indstiftet, og ikke vente nogen særlig Oplysning, — det er den Sti, der er anvist saavel Begjnderne paa Veien til Frelse, som alle andre Kristne. Deri vilde Rudolf endnu ikke faa ganske finde sig, — hans Længsel efter at naa det kosteligste

Menodie var nu saa brændende, at den sædvanlige Bei derhen syntes ham altfor langsom. Han anstrengte alle sine Sjæls- og Legemskræfter for at grænse mere og mere og lære at blive mere og mere fast i sin Tro, og dette udmattede ham saaledes, at han af og til folte en aandelig Slappelse. Hvor inderligt ønskede han ikke at kunne saa udtale sig herom for erfarne Kristne! Hans Onkel undgik ialmindelighed saadanne Samtaler; vel folte han Nødvendigheden af „at lære Gud bedre at kjende“, som han havde sagt paa Begravelsesdagen, men han var vant til at anse dette alt for helligt til at tales om, han havde en vis Sky derfor og folte sig fremmed paa dette Omraade. Desuden frygtede han for Alt, der vakte Mindet om hans Sorg, og troede, at intet gjorde dette mere end religiøse Samtaler, der altid vakte sorgelige Grindringer og Tanker. Hildegard var den eneste, der stod Rudolf, og uden at hun selv anede det, lærte han meget af hende. Tidligere havde hun havt en sand Skræk for at udtale sine Tanker, især for ham, men nu droges hun hen til ham af en indre Medfølelse, og de talte aabent med hinanden om de Ting, der laa dybest i deres Sjæle. Hun forekom ham som en Aro efter Gerhard, og der udviklede sig et inderligt Venstabs mellem dem; men Hjertet er en egenraadig Ting, der vil gaa sin egen Gang. Uagtet Hildegards Ungang nu burde være mere tilfredsstillende for Rudolf end Mathildes, med hvem han hamonerede mindst, saa havde dog denne en uimodstaaelig Tiltrækning for ham. Jo mere hun undgik at tale med ham om hans forandrede Tankemaade, desto mere ønskede han at indvirke paa hende, og der var ofte Rivninger mellem dem, som der ellers aldrig pleiede, indtil Mathilde væbnede sig med en kold Bestemthed, der hød alle hans Angreb Trods. Hun vilde

bevise ham, at hun paa sin Maade kom længere og udrettede noget Bedre end han. Hun var sin Faders Trost, sin Moders Støtte og Stedfortræder, — hun havde Overopsynet med hele Husholdningen, uden at man nogensinde mærkede, at at det anstrengte hende, men lidt efter lidt kom hun til at staa alene. Moderen vilde heller tale med Hildegard, ja selv Folkene henvendte sig heller til hende, sjønt Mathilde var betænksom og velvillig. Hendes Væsen havde tabt sin muntre Livlighed og tiltaget i Bestemthed, Stolthed og Hestighed. Dette Væsen pinte Rudolf, men han haabede, at det vilde blive mildere, naar den første Smerte var over, og troede, at han maaste bedre kunde indvirke paa hende skriftligt end mundtligt. Saa hjært end Ophølet i Hellsdringen var ham, saa forstyrrede dette hans No.

Da nogle Uger vare gaaede, tænkte han alvorligt paa, at begynde sine Studier igjen, og at lægge en ny Livsplan. Han gik i den Anledning ind til sin Onkel for at overlægge Sagen med ham. At vende tilbage til Heidelberg, syntes ham umuligt. Præsidenten foreslog ham Berlin, og Rudolf gik med Glæde ind derpaa. Der kunde han haabe at finde Næring for sin Hunger efter en bedre Forstaaelse af Kristendommen.

Reisedagen blev bestemt, men ved denne Leilighed kom der Noget paa Tale, som han hidtil slet ikke havde tænkt paa, og som jatte ham i stor Forlegenhed. Hans Onkel udbetalte ham Renterne af den lille Kapital, der stod i Hellsdringen, med den Bemærkning, at han til Nytaar skulde hæve Renterne af den anden Halvdel hos sin Banquier i Berlin; Papirerne havde han jo givet ham, da han var blevet myndig. Det var disse Papirer, der vare blevne brugte til at betale Gerhards Gjæld — og en Umyndigs Rivterring

gjaldt ikke, — men om den ogsaa var bleven taget for god, saa sølte Rudolf sig dog bundet ved sit Taushedslofte til den afdøde Ven. Han kjæmpede et Dieblif med sig selv, om det ikke var uredeligt at fortie Sammenhængen for Onklen, der, som hans hidtilværende Formynder, troeligt havde forvaltet den lille Kapital, men alle andre Betænkneligheder bleve befejrede, dels af Kjærligheden til den tabte Ven, dels af den Tilfredsstillelse, der laa i Bevidstheden om, at han nu kom til at lide for hans Skyld.

Derfor kom, at han kjendte Præsidentens strenge Anskuelser om at gjøre Gjæld, og vidste, at det vilde smerte ham dybt, at hans Son havde ladet sig forlede af sin leevindige Godmodighed. Det havde vistnok været en passende Leilighed til at fortælle Alt nu; thi Onklen, der bemærkede den pludselige Forandring i hans Ansigtstræk, spurgte ham, om der var Noget, som ikke var i Orden med hans Penge, og om hans uformodede Afreise fra Heidelberg og hans Sygdom havde foranlediget betydeligere Udgifter, end han havde haft Raad til. Han spurgte ham ogsaa, hvorledes det var med Gerhards Pengeaffærer, — men Rudolf kunde ikke saa Tilstaelsen om sin Vens Gjæld over sine Læber, han svarede blot, at de vare i Orden, og at Gerhard havde seet sig istand til at betale sin Gjæld for sin sidste Reise; han selv var altid kommet ud af det med sine Indtægter. Præsidenten blev meget fornøiet ved at høre dette, især, som han sagde, fordi han altid havde frygtet, at Gerhard med sit lette Sind vilde lade sig forlede til for store Udgifter; nu var det ham en stor Trøst at høre, at han havde holdt saa forstandigt Hus med sine Penge.

Denne Udtalelse saildt tungt paa Rudolfs Hjerte, den syntes at affjære ham den Mulighed at fortælle Sandheden se-

nere ved en anden Leilighed; der blev nu kun det Haab tilbage, at Sagen engang kunde oplklares uden hans Medvirken.

Det var ingen Bagatel for ham at tabe sin halve Formue, og han forstod ikke, hvorledes han i Berlin skulde slaa sig igjennem med saa smaa Indtægter; men hvad der trykkede ham mest, var det Usande, som derved kom mellem hans Onkel og ham, og han begyndte at tvivle, om han havde gjort Ret i at fortie Sandheden. Temmelig nedslaaet gik han ud i Haven, for der uforstyrret at kunne overveie Sagen. I hvilken pinlig Stilling kunde han ikke komme, dersom hans Onkel tilfældigvis erfarede Tabet af hans Formue og naturligvis lagde ham selv dette til Last, ja endog kunde mistænkte ham for Usandhed? Hvorledes skulde han selv komme ud af det med det Ubetværlige, han havde tilbage? Han havde troet, at den store Sorg over Gerhards Død havde gjort ham ligegyldig for alle Livets mindre Sorger, men han sølte nu, at det ikke var saa. Sine egne Savn kom han bedst over, han havde ikke mange Fornødenheder, men den usande Stilling, han var tvungen ind i, pinte ham. Han kjæmpede en tung Kamp med sig selv og vendte endelig igjen tilbage til den Grund, hvorpaa han havde bygget sit Haab i den dybeste Smerte. Han lagde sin Sag i Guds Haand og sølte sig roligere. Han kom til den Overbevisning, at han heller vilde lide selv end bryde sit givne Ord, — Gud kunde vel vise ham en Udvei, saa at Alt fik en god Ende; — og da han saaledes havde overvundet sig selv, steg hans Vens Billede saa levende og med den gamle, varme Kjærlighed op for hans Sjæl, saa at det var ham, som om der var knyttet et nyt Bånd mellem dem, der naaede ud over Døden.

Han havde gaaet hurtigt, hans Kinder

havde en bedre og sundere Farve end paa lange Lider, og hans Vine straalede af Bestemthed og Freidighed. Da han hørte ind paa Veien ved Voldgraven for at vende tilbage til Slottet, stod pludselig Mathilde for ham. De havde i lang Tid ikke været alene sammen, da hun altid søgte at undgaa det, nu havde hun bemærket ham for sent til at kunne undslippe. Hun saa forundret paa ham.

„Hvad er det, Rudolf, du ser saa glad ud, som om du havde faaet en god Efterretning?“

Han smilte lidt bittert, ved at tænke paa Aarsagen til sin Bevægelse.

„Der er mange Ting, som i og for sig hverken ere gode eller slette“, svarede han, „det kommer blot an paa, hvorledes vi optage dem, og hvad vi bringe ud af dem“.

„Du taler som et Drakel; maa jeg ikke vide, hvad det er, du har hørt, og hvad du tænker at bringe ud af det?“

„Nei, for denne gang maa det blive et Drakel, om du vil falde det saa.“ Han talte i en lettere Tone, end sædvanligt; dette opmuntrede hende til at fortsætte Samtalen paa samme Maade, som den var begyndt.

„Det være nu, hvad det vil, — jeg vil ikke forske efter din Hemmelighed, — men det har gjort dig godt, og jeg skulde ønske, at du vilde vise mig Kilden til denne Glæde, for at jeg kan øse af den“.

„Den udspringer fra en meget bitter Grund“, svarede Rudolf alvorligt, „og det har kostet megen Møie at forsøge den; men det kommer ganske an paa, hvilken Bund Vandet løber over, med Tiden kan det ganske forandre sig, det kan ofte blive til en stille Bæk, hvori Solen speiler sig“.

„Jeg ved ikke ret, hvorledes jeg skal forstaa denne Billedse; men da vi engang ere bleven staaende ved Vandet, saa maa

jeg tilstaa, at jeg kun synes om det Vand, der er saa klart, at man tydeligt kan se Bunden“.

„Favist er det smukkeste, Mathilde, men lad os nu holde op at tale i Billeder og overføre alt det, vi have talt om Kildevand, paa det, der egentlig var vort Udgangspunkt — Menneskesjælen; — jeg kan heller ikke tænke mig noget skønnere, end naar Ansigtet eller rettere Diet, der jo er kaldt Sjælens Speil, er et saa sandt og tydeligt Udtryk for Sjælen, at man ikke kan læse feil“.

„Men Hovedinteressen ved at Omgang vilde forsvinde“, indvendte Mathilde, „naar man strax kunde se, hvad en Anden tænkte, uden at behøve at spørge derom“.

„Tankerne ere lette Fugle, der flyve frem og tilbage, og som man ofte ikke kan holde fast paa, de ville nok alligevel beholde sit Rige for sig selv; men det, der udgjør Menneskets egentlige Væsen, dets inderste Jeg, Grundlaget for dets Tanker og Følelser, det burde man dog kunne kjende hos Enhver“.

„Det kan vel en Menneskejænder ogsaa“.

„Jeg har altid troet, at jeg havde nogen Menneskefundsstab og havt Beviser paa, at jeg sjelden har taget feil, men dog har jeg ikke kunnet udgrunde dig, Mathilde, som jeg dog kjender fra din tidligste Barndom“.

Mathilde lo. „Det skal du heller ikke; det er min Stoltthed, at jeg ikke er saa let at gjenneemskue“.

„Hvorfor? — Det er netop det tiltrækkende ved en Kvinde, at hendes Sjæl ligger klart for os.“

„For at vi saameget lettere kunne blive en Vold i Eders Hænder! Nei, jeg anser det for en viis Indretning, at vi kunne lukke os til for alle uøvedkommende Vine. Du vilde neppe synes om

det, dersom jeg kunde se ind i din Sjæl og gjætte alle dine Tanker, som nu for Exempel?" Hun havde næsten det samme skjelmste Blik som i gamle Dage.

„Det vilde maasse være mig ret behageligt“, sagde Rudolf langsomt, idet hans Ansigt tabte sit livlige Udtryk; „men det er bedre, at det ikke kan være saaledes. Trængsler og Nød ere jo engang Veien til Livet“, tilføiede han sagte.

Mathilde taug, slaet af den alvorlige Tone, hvori han sagde de sidste Ord. De gik tause ved Siden af hinanden, indtil de vare komne over Broen; der standsede Rudolf og spurgte alvorligt: „Dersom man fortalte dig noget Galt om mig, havde du da saamegen Tillid til mig, at du ikke vilde tro, det var sandt, før du havde spurgt mig selv?“

Hun saa forbausset paa ham. „Hvilket?“

„Jeg taler kun i Almindelighed. Jeg kom til at tænke paa, om du i et saadant Tilfælde vilde stole paa dine egne Erfaringer med Hensyn til mig, selv naar Andre paastod det Modsatte.“

„Du ved, jeg lader mig ikke meget paavirke af Andres Domme“, svarede hun, „desuden tror jeg at kjende dig temmelig nøie.“

„Tak“, sagde han hjerteligt, „jeg stoler paa dit Ord.“

„Siden du tager dette saa alvorligt“, sagde hun, „saa vil jeg ogsaa forlange af dig, at du ligeledes ikke skal tro mindre godt om mig end hidindtil trods Alt, hvad Andre sige, og jeg selv kunde komme til at gjøre.“

„Hvad skulde du kunne gjøre, Mathilde, der kunde forandre min Mening om dig?“ spurgte han blødt.

Hendes Blande blev mørk. „Na, jeg ved ikke; undertiden er jeg tilmode, som om jeg kunde flygte for mig selv, som om jeg ikke kunde finde No nogetsteds og

maatte gjøre et eller andet Uædvanligt for at jage Tankerne bort. Hvor lykkelige I Mænd dog ere, der kunne gaa ud i Livet, skabe Eder noget Nyt, og derover glemme den indre Kval!“

„Som man alligevel bærer med sig; den hdre Kamp bedøver blot den indre, betvinger den ikke — det er blot en tilskyndeladende Hjælp. Bistnok maa der skabes noget Nyt i Mennesket ved dets egen Medvirken — det maa kæmpe imod sin gamle Natur, for at Gud kan bo i det. Jeg frygter for, at du endnu ikke har begyndt denne Kamp, som er: At besejre dit eget stolte Hjerte og hdmgye dig under Guds vældige Haand. Bliv nu ikke vred paa mig igjen“, tilføiede han, da han saa, hvor stærkt hun rødmede — „er jeg ikke din Ven, næsten din Broder? Det hjælper ikke at tænke: dersom jeg var i den eller den Stilling, vilde jeg være anderledes, — det er ogsaa formasteligt at vælge sig en saadan, uden at Herren har anvist den, — det kommer blot an paa, at vi opfyldte de Pligter, som Gud har givet os. Den, der ikke er tro i det Smaa, vil heller ikke blive det i det Store.“

Mathilde søgte at skjule, at hun var saaret, men Taarerne stod hende i Dinnene. „Hvori er jeg ikke tro?“ spurgte hun, „jeg gjør dog Alt, hvad jeg kan, for at opfylde mit Kald.“

„I din hdre Gjærning er du det saa fuldstændigt som Faa; men stemmer din Villie overens med Guds? Jeg tager maasse feil, men det forekommer mig, som om du søger din Tilfredsstillelse, hvor der ingen findes, og ikke kommer til Fred, fordi du ikke vil give dig hen i den Herre Jesu, der alene kan give dig den.“

Hun svarede ikke, men det arbejdede stærkt i hende. Smidlertid folte hun, at

han havde Ret, og dette besejrede hendes krænkede Gressfølelse. Da hun havde beroliget sig noget, var hun istand til at se venligere paa ham, end hun havde gjort paa lang Tid og sagde: „Det er mig just ikke behageligt at blive tilstalt paa denne Maade, men jeg ved, at du mener det godt, og du har i mange Henseender Ret. Tro mig, jeg ønsker Intet inderligere end at naa den Fred, hvorefter

du taler, og jeg vil ikke sly noget Offer for at komme dertil“.

Han rakte hende glad sin Haand og beholdt hendes i sin, indtil de kom til Hallen; dennegang tillod hun det uden Modstræben. „Det gaar nu engang kun gjennem Morke til Lys, gjennem Kors til Krone; — ickun den, der kjæmper ret, vinder den“, — sagde han sagte. (Fortf.)

Jødernes Talmud.

Der findes Mange, som ikke ved, hvad Talmud er, og Nogle tro maaske det samme som den Person, man har berettet os om, at Talmud var en jødisk Rabbi. Den er imidlertid ingen Rabbi, men en Bog, hvis Indhold er samlet af Oldtidens Rabbinere, og som den nyere Tids Rabbinere holder høit i Ere. Der er en velbekendt Sentents i en af de jødiske Bøger saalydende: „Den hellige Skrift er lig Vand, Mischna lig Vin, og Talmud lig krydret Vin;“ Meningen heraf er, at den hellige Skrift er god; men at Jødernes Traditioner er langt, langt bedre. I Synagogen, saavel som i den romerske Kirke bliver saaledes Jødernes og Traditionen æret paa de indspirerede Skribenters Beføstning. Det er, ligesom det var dengang, Herren sagde: „Men de dyrke mig forgjæves, idet de lærer saadanne Lærdomme, som er Menneskets Bud.“

Talmud maa ikke forveksles med Targum, som er et slags Oversættelse af det gamle Testaments Bøger, hvorimod Talmud er en Samling af jødiske Læres Meninger i Oldtiden angaaende alle Slags Gjenstande, verdslige saavelsom hellige. Talmuds Grundvold eller Jødernes traditionelle Lov kaldes Mi-

schna, og bestaar af sex Parter, der er inddelte i forskjellige Afdelinger. Den første Part (Sedarim) begynder med Taffebønner, gaar derpaa over til Afhandlinger om Tiender og Gaver, om Sabbathsaaret, og nogle Agerdyrtningen vedkommende Sager. Den anden Parts Indhold er om Sabbathen og Festsdage, og de Ceremonier og Offere, som hører med til dem. Den tredje Part er om Kvinden, og handler om Forlovelse, Ægteskab, Skilsmisse, Lovter osv. Den fjerde Part om Fornærmelser og Stadeserstatninger, hvor adskillige Lov- og Handelsspørgsmaal afhandles, tillige om Afgudsdyrkelse, Vidnesbyrd og Straffe, moralske Grundsetninger osv. Den femte Part om hellige Sager, om Offere, om den Forstefødt, om Templet og forskjellige Ting, hørende til Rituallet. Den sjette og sidste Part indeholder Kenseelseslove, og berører en hel Masse Gjenstande, der staa i Forbindelse med rene og urene Ting.

Man vil strax indse, at Mischna ikke passer til almen Læsning, men er en Bog, i hvilken Præsterne og de Lærde kan finde Raad og Anvisninger. Men Mischna er ikke den hele Talmud, der er Gemara, som har nogen Lighed med

en Fortolkning, men i Virkeligheden bestaar i en Samling af Tantesprog og Sententser, og tillige indeholder de mest mærkværdige Historier; enkelte Dele af Mishna har ingen Gemara eller Fortolkning, sjønt de fleste af dem har den, enten i den ene eller den anden Form, i hvilken Talmud eksisterer. Disse Talmuds to Former kaldes den Palæstinensiske eller Jerusalemske, og den Babyloniske, fordi den ene udkom i Palæstina og den anden i Babylon.

Mishna blev fuldført i Begyndelsen af det tredie Aarhundrede efter Kristus af Rabbi Juda med Tilnaonet den Helige. Efter Mishna kom Gemara'erne; først den Palæstinensiske eller Jerusalemske, der var sammenskreven i Liberia omtrent i Slutningen af det femte Aarhundrede, og den anden eller Babyloniske nogle faa Aar senere, sjønt den ikke blev fuldført før ved Slutningen af det femte Aarhundrede. Det er umuligt at sige, hvilken Forandring der senere er foretaget med disse Skrifter, under Kristendommens Indflydelse eller paa anden Maade, men fuldstændig eksistere de ikke mere. Og det kan man ikke forundre sig over; thi faa Bøger har været udsatte for mere Forsølgelser end Talmud, ligesom intet Folk har været mere forfulgt end Jøderne.

En lærd Skribent siger om Talmud, at lige siden den begyndte at eksistere — ja, næsten før den havde opnaaet en ordentlig Form — har den været behandlet noget saanær som et menneskeligt Væsen. Den har været proskriberet, fængslet og brændt over hundrede Gange; lige fra Justinian, der saa tidlig som Aar 553 ved en særegen Lov forbød dens Udbredelse, ned til Clemens den Ottende, og endnu senere — et Tidsrum af over tusinde Aar — kappedes baade verdslige og geistlige Magter, Konger

og Keisere, Paver og Modpaver med hverandre om at udslynge Banstraaler og Edikter imod denne Bog, Befalinger om en fuldstændig Konfiskation og Opbrænden. Det hændte saaledes — i en Periode af neppe femti Aar — og disse udgjorde den sidste Halvdel af det sjetende Aarhundrede — at den blev offentlig brændt ikke mindre end sex forskellige Gange, og det ikke enkelte Exemplarer, men hele Masser, hele Bogulæse. Pave Julius den Tredie udstedte sin Proklamation 1553 og 1555 imod, hvad han besynderlig nok kalder „Gemaroth Talmud“, Paul den Fjerde i 1559 (da efter Sigende 2000 Exemplarer blev brændte), Pius den Femte i 1566, Clemens den Ottende i 1592 og 1599. Frygten for den var meget stor. Endog da Pius den Fjerde gav Tilladelse til en ny Udgave, gjorde han den Betingelse, at Bogen ikke maatte bære Navnet Talmud.

Ved at omtale Havens Tilladelse til en ny Udgave erindres vi om, at sjønt Verket fra først af var trykt korrekt, havde Inkwisitorerne senere sørget for at drøfte det og gjøre Forandringer, hvor det syntes fiendtligt imod Kristendommen. De kunde ikke ganske ødelægge det, og derfor søgte de at rette paa det. Dette er beklageligt, da Faa, endog blandt hebraiske Lærde, kan have Udgang til den første fuldstændige Udgave, trykt i Venedig i tretten Bind, i Aarene 1520 og 1523.

Det er ganske forbausende, at et Verf saa stort og saa forfulgt skulde være blevet bevaret i Manuskript igennem et Tidsrum af over tusinde Aar. Det lader til, at Jøderne tidlig har taget Afskrifter af det og bragt dem i Circulation, saaledes at, om det blev ødelagt et Sted, var det i Sikkerhed paa et andet. Under Mahomedanernes Regjering blev Jøderne ofte begunstigede og opmuntrede til at

fortsatte sine Studier. I Spanien for Exempel var dette Tilfældet, og Talmud blev affrevet, oversat og forklaret der af lærde Jøder igjennem flere Aarhundreder. Nogle udmærkede hebraiske Lærde bosatte sig i det sydlige Frankrige, og ogsaa der blev Talmud, skjønt forfulgt af den romerske Kirke, fremdeles læst. Ogsaa i Italien fandt Jøderne Tilholdssteder paa forskjellige Stænder, og vi har seet, at det var i Venedig, hvor den hele Talmud først udkom i Trykken. Hvad der end hendte, var den hellige Skrift, (dog kun det gamle Testamente) Targum og Talmud, Jødernes uadskillelige Ledfagere, saavel i Medgang som i Modgang.

Læseren vil erindre, at der i det nye Testamente findes mange Hentydninger til, hvor høit Jøderne ærede sine Fædres og Læreres Meninger, ja, endog deres unyttige Fabler. Der var allerede voyet frem en hel Masse Traditioner, som blev betragtede med Ærbødighed. Disse Traditioner og Historier vedblev at sørges, og Kjærligheden til dem blev uforandret. Da de derfor blev indtagne i de skrevne Bind af Mishna og Gemara, blev de en Støtte, fra hvilken Folkets Lærere baade forskaffede sig Autoritet og Beløring. Efterat Jøderne ikke længere eksisterede som Nation med en autoriseret Styrelse istand til at regjere, blev Talmud af en overordentlig Bigtighed; den udviklede og bestemte Meningen af den skrevne Lov, og dens Fordring paa Hellighed gjorde, at man i alle vanskelige Tilfælde kunde ty til den. Af disse og af andre Grunde har Jøderne klynget sig til den med en mærkværdig Udholdenhed, ligesom de endnu gjør den Dag idag. De vilde lytte til „Fædrene“, naar de neppe vilde agte paa en levende Lærer, hvis han ikke havde hines Autoritet at støtte sig til.

Talmud indeholder de samlede Tanker mange Mænd fra forskjellige Tidsal-

dre og fra forskjellige Lande, angaaende utallige Gjenstande og med mangt et belærende Brudstykke, der irtet andet Sted findes, og hvoraf meget baade er mærkeligt og nyttigt. Man kan af den se, hvad Jøderne i Tidsaldrene før og efter Kristus tænkte om mange Dele af det gamle Testamente, og hvorledes de dømte om Filosofi, Videnskab, Politik og Religion. Vi høre dem tale paany i deres særegne Stil. Vi har deres egne Ord, saavel som deres Tanker, og der behøves kun en ringe Indbildningskraft til for at udmale sig de levende Rabbinere Hillel eller Gamaliel fra Kristi Tid. Deres Ord, Talemaader og Tankegang lader sig sammenligne med meget, som vi finde i det nye Testamente. Man vil finde, at vi i det nye Testamente træffer Mennesker af samme Slægt og fra samme Periode, og at Herren og hans Apostler benyttede næsten ganske de samme Ord og Billeder som Rabbinerne, skjønt i et høiere, aandrigrere Diemed, ja, nogle af de bedre Steder i Talmud svarer ganske til nogle mærkelige Steder i vor hellige Skrift.

Med Hensyn til Lighederne imellem Talmud og det nye Testamente er det ikke vanskeligt at finde en Forklaring; thi de fremstille den Maade at tænke paa, som var almindelig iblandt de gudsfrygtige Jøder før og efter Kristi Fødsel. Der er imidlertid andre Ligheder, som Tvivleren og den Vantro har hængt sig fast ved, under den Forudsætning, at det nye Testamente har hentet dem fra Talmud; men et Dieblifts Gttertænke vil oplære dette, naar vi blot erindrer, at Mishna blev samlet og udgivet længe efter det nye Testamente, og at Gemara udkom i en endnu sildigere Periode. Det er langt sandsynligere, at Talmudisterne benyttede Stykker af det nye Testamente, end at Evangelisterne

og Apostlerne skulde optage Talemaader og Historier, der var i Omløb blandt Jøderne.

Det er imidlertid vist, at der i Talmud findes mange fortrinlige moraliske og religiøse Lærdomme, der kunde anføres som interessante Oplysninger angaaende Maaden, paa hvilken det gamle Testaments Lærdomme indvirkede paa Jøderne. Endog i hedenste Skrifter kan man undertiden finde meget Godt, og Hebræerne vare langt forud for Hedningerne. Naar man mindes, at Jødernes hellige Skrift var den bekjendte Grundvoild for hellige Studier iblandt Rabbinerne, skal vi i deres Skrifter søge efter en klar Fremstilling af nyttige Lærdomme, og vi skal ikke stufes; thi skjønt der, hvad moraliske Spørgsmaal angaar, findes taabelige og intetfigende Betragtninger, findes der ogsaa udtalt de ædleste og bedste Grundsætninger; saaledes at medens Talmud kun tro gengiver nogle Dele af den gamle Lov og fordreier andre, findes der alligevel mange Ting i den, som en Kristen med Tilfredsstillelse kan henvende sin Opmærksomhed paa.

Det er ikke her Stedet at tale om Talmuds videnskabelige og filosofiske Dele, dens seltsomme Begreber og dens trættende Ubetydeligheder, men saa mangfoldig og uligeartet dens Indhold end er, kan Bogen dog have Interesse for os, medens den er af stor Vigtighed for Jøderne. Som Læseren allerede vil have bemærket, kaster den et Lys over paa Jødernes Synsmaader og Sædvaner for og efter Kristi Fødsel, og den kan vel ogsaa tjene til at forklare enkelte Ting i det nye Testamente. Af denne Grund kan den interessere os; men for Jøden gjælder Mithna for at være den mundtlige Lov, som Moses lærte, og som mundtlig er gaaet ned fra Tidsalder til Tidsalder, indtil den blev opstrevet. Han betragter den derfor som en guddommelig Autoritet, medens Gemara, som Beværer af deres Fædres Meninger og samlede Visdom, neppe er mindre æret.

„Talmud“, siger en af den nyere Tids Jøder, „er et fuldstændigt System for al vor Lærdom og indeholder Regler for alle vor Lovs og Religions praktiske Dele.“
(Eftilings-Mag. efter The Leisure Hour).

Jsbjørnen.

(Af „Vegas Rejse omkring Asia og Europa“ af N. E. Nordenstiöld).

Nordenstiöld fortæller om Jsbjørnen blandt Andet: „Jsbjørnen forekommer især ved Kyster og paa Holmer, der ere omgivne af Drivis, ofte endog paa Ismarkerne langt ud tilhavs. Nu er den temmelig sjelden paa de om Sommeren næsten isfri, sydvestlige Kyster af Spitzbergen og Novaja Semlja, men hyppigere paa de nordlige næsten altid af Is omgivne Dele af disse Der. Den findes forøvrigt overalt langs Asias og Amerikas Nordkyst, og som det synes, i større

Antal, jo længere man kommer nordover. En sjelden Gang er den ogsaa forst paa Is og siden svømmende kommen ned til Nordkysten af Norge som f. Ex. i Marts 1853, da en Jsbjørn blev dræbt i Rølløfjorden i Østfynmarken.

Bjørnen er ikke vanskelig at fælde. Mærker den et Menneske, nærmer den sig som oftest i Haab om Fangst med smidige Bevægelser og i hundrede Zigzag-Bugter for at skjule, hvorhen den egentlig agter sig, og ikke strømme

fit Bytte. Holder man sig blot stille, kommer Bjørnen paa denne Maade saa nær, at man kan sælde den paa et Par Geværængders Afstand eller, hvilket Fang-Mændene anse for sikrere, dræbe den med Lanse.

Ligger man tilankers, svømmer Bjørnen en Gang imellem ud til Fartøiet, og slaar mar Telt paa affidesliggende Steder, finder man ofte, naar man vaagner om Morgenen, en Isbjørn i Nabolaget, der i Lobet af Matten har gaaet rundt om Teltet og snuset uden at vove noget Angreb.

En særdeles stor Vist har Bjørnen til at rumstere i Proviantoplæg, i forladte Fartøier eller i Baade optrukne paa Stranden. De fleste Polarreisende ved at fortælle mærkværdige Eventyr, for hvilke saavel Menneſter som Bjørne ved saadanne Leiligheder er blevene udsatte.*) Paa 1864 Mars Rejse kom f. Ex. en stor Bjørn og undersøgte nøiagtig Indholdet af en med Telt overtrukken Baad, som vi for en Tid af nogle Timer havde efterladt uden Vagt i Bunden af Storffjorden. Den aad en omhyggelig tilberedt Kesteg, rev Reserveklæderne istykker, kastede Bisfkoiterne omkring m. m., og efterat vi om Aftenen var komne tilbage, havde sanket vore Sager sammen, lappet Teltet og lagt os til Ro, kom den samme Bjørn igjen og tilegnede sig, medens vi sov, alt det Kesteg, vi havde lagt for at anvende det paa den næste Dags Rejse.

Isbjørnen svømmer udmærket godt, men ikke saa hurtigt, at den kan slippe bort, hvis den forfølges i Baad. Har man en Baad og raste Korgjængere ved Haanden, er den derfor fortabt, hvis den, hvad ofte hænder, under Forsøget paa at flygte, søger sin Nedning i Havet.

*) Se „For Hjemmet“ for 1880 Side 734.

Fangstfartøierne fra Tromsø hjembragte i 1868 20, 1869 53, 1870 98, 1871 74 og 1872 23 Bjørne. Man kan heraf slutte, at norske Fangere efter et Middeltal aarlig have dræbt mindst hundrede Bjørne.

Hvorvidt Isbjørnen ligger i Si om Vinteren, er ikke fuldkommen afgjort. Der er dog Udskilligt, som taler for det.

Tidligere vakte Syndet af en Isbjørn Skræk blandt Ishavsfarerne; men nu tager Fangeren ikke i Betænkning uden Ophold med Lanse i Haanden at gaa angrebsvis frem endog mod en større Flok.

Jeg kjender ikke et eneste Tilfælde, hvorved en norsk Fanger er bleven alvorlig tilredt af en Bjørn. Smidlertid ser det ud, som om Dyret tidligere maa have været driftigere og farligere i Strog, hvor det ikke havde gjort Beskjendtskab med Menneſtenes farligere Jagtredskaber. Da nogle af Mandstabet paa Høllænderen Barentz's anden Rejse gik iland den 26de September 1595 paa Fastlandet i Nærheden af den østre Munding af Fugor Schar for at samle „et Slags paa dette Sted forekommende Diamanter“ (værdiløse Bjergkrystaller) styrtede (efter de Beer) en stor hvid Bjørn frem og greb en af Stensamlerne i Halsen. Paa Mandens Raab og Spørgsmaalet: „Hvem slider mig i Nakken?“ svarede en ved Siden af ham staaende Kamerat: „en Bjørn“ og løb sin Vej. Strax efter bed Bjørnen Hovedet itu paa sit Bytte og sugede Blodet ud. De øvrige af Mandstabet, som vare iland, angreb Bjørnen med sælde Bøsser og Spyd. Men Bjørnen blev ikke skræmt; tværtimod styrtede den frem, greb en Mand ud af Nakken af de Angribende og dræbte ogsaa denne, hvorefter alle de andre toge Flugten. Der kom nu Forstærkning

fra Skibet, og Bjørnen blev omringet af tredive Mand, skjønt ikke med deres gode Villie, da de havde med et „grunt, uforfærdet og rovgjerrigt Bæst“ at bestille. Af disse vovede kun tre at gaa angrebsvis frem, og disse „modige“ Mænd dræbte tilsidst Bjørnen efter en temmelig haard Kamp.

Bjørnens Hovednæring bestaar af Sæl og Hvalros; der fortælles, at den

med et eneste Tag af sin stærke Lab kan fæste en Hvalros op paa Isen. Menen lykkes det den sjældnere at faa fat paa, da den løber hurtigere end Bjørnen; dog har jeg to Gange paa Nordostlandet seet Blod og Haar efter Renen, som Isbjørnen har taget. Det er heller ikke Tvivl underkastet, at den ved Siden af Kjød ogsaa spiser Plantestofse saasom Tang, Græs og Mose.

Billeder fra Algier.

(Efter M. Guillaumet i "La nouvelle revue" ved S. 2.).

I. En Solstindsdag.

Over de store Hoifletter ved den marokanske Grænse udbreder Solen en Glans, der er uden Lige. Som en straalende Hvirvel herfler den over disse felfomme Egne, hvor Mennefsket indtager en saa liden Plads; den forgylder dem med sin Glans, ophever dem med sine Straaler og giver dem en vedvarende Klarhed.

Først Morgenrøden. Et blegt Lys viser sig og gjør Horisonten hvidlig. Stjernerne forsvinde en efter en i dette Lys, som gaar forud for Solen og varsler dens Komme. Ligesom i Volgang breder den nyfødte Dag sig ud over Berlemorshimlen; den graalige Luft bevæger sig heftigt, ligesom ringlende med Millioner lette Guldplader, medens Jorden endnu blunder i den gjennemsigtige Nat.

Bludselig ser Du et funkfende Glimt af Solen bag de mørke Fjeldkamme; tusinde Flammepile gennemskjære paa engang den etheriske Luft, og den straalende Fæst begynder. Djergtinderne give Signalet og illumineres. Det Blaa og det Røde stilles imod hinanden som

driftige Modsetninger, men lidt efter lidt smelter disse over i blod Harmoni; de floielsagtige Stykker blive store og synes at forlænge sig i det Uendelige, Solen omarmer de mægtige Fjelde og vækker dem med sit Ildlys; derefter stiger den langsomt fra de høie Tinder ned til den fugtige Slette, som sitrer, idet den afryfter de sidste Draaber af Morgenduggen.

Dagen er kommen, og Livet htrer sig i alle sine Former og med alle sine Kræfter. Naturens Opvaagnen har bragt Liv i de mauriske Teltbyer. Hæstene vrinske og slaa med Hovene; Kvæget søger Græsgangene. Mennefsene forene sig til Bon; andre bryde allerede op og drive Lastdyrene foran sig tværs over Markerne. Omkring Teltene bevæge Kvinderne sig ligesom Bierne om Kuben; nogle ere bestjæftigede med at male Korn, mælke Kjør eller tage Tjoret af en Hest, der skal til Arbeide; andre tage fat paa Spinderoffen eller gaa til Elven for at fylde Vandkrufferne; enhver har sin Del i Dagens Gjerning.

Allerede blive Stykkerne fortere; de purpurglindsende Farver blive rosen-

røde, det Rosenfarvede bliver guldent, Guldet bliver Sølv. Dagen, en mægtig Dag, kommer til Gjennembrud og udbreder sig over den umaadelige Slette, som overspømmes af dens soldhvide Lys. Enhver Plante, enhver Sten faar sin Del heraf og udstrækker over Jordbunden sin lille blaalige Skyggestribe, der bliver mindre og mindre, efterhvert som Solen hæver sig paa Himlen. Nu staar den i Zenith; den ser overalt og sees overalt, den sammensmelter Himmel og Jord i det samme oienblændende Lys.

Alt levende skjuler sig, flyr for denne uforsønlige Klarhed og søger en Smule Kjølighed i Bjergklosterre, eller overalt, hvor den mindste Skygge kan findes. Dyret kan ikke længere spise det varme Græs, men flygter bort for at skjule sig under de stovede Olibentræer. Man kunde sige, at vor Jord i sin straalende Skjønhed, beruset af saameget Lys, forstumlet af saamegen Varme, pludselig stod stille i Verdensrummet, ligesom et stolt Skib standses med slappet Seil paa det umaadelige Havs rolige Flade.

Diet spejder: Jagen Bevægelse; Dret lytter: Jagen Lyd. Lidet synes at være forspundet, fortæret af Solen. Det er Middag.

Men Astenen nærmer sig. Solen begynder den anden Halvdel af sit Løb; Skyggen gjør helt om. Luften bevæger sig og fortsætter sine Svingninger, en frisk Vind ægger Stovet til Dyr og ryster de store tørre Tidsler. Under de mere og mere skraat faldende Straaler affræstes og mildnes lidt efter lidt Alt, hvad før var for levende og for stærkt, og ethvert Minut frembringer nye og forskellige Virkninger. I den klare, taagefrie Luft ser Du en rødlig flammende Fakkell, der mere og mere sænkes mod Horisonten; det er Solen, som ved Slutningen af sit Løb sender en stolt

Affskedshilsen til de melanfolste, halvt tilfløede Fjelde; de kysse hinanden — og Fjeldene rødme. Endnu for sidste Gang slaar Solen i al sin Glands vort Blik til Jorden, men dukker saa med en Gang ned i Uendelighedens Dybder, efterladende sig hin pragtfulde Astenrøde, hvis Forspinden gjør dens Nedgang saa usigelig demodig.

Rvæghjordene drives hjemad og flokker sig tæt omkring Teltene, der neppe mere ere synlige i den tiltagende Stumring. Døgnet's hemmelighedsfulde Time er kommen; Mørket fortætter sit Slør, Farverne gaa over i hinanden, Omridsene udbistes, enhver Gjenstand tabes af Synne, enhver Stemme tier, og Mennesket lader sin Tanke dvæle ved alt det, som sluktes, udslettes og forspinder.

II. Den Gale.

Folket, som sender ham, famler sig i Grupper, hvor han gaar forbi. Det er en Gal.

Med vidt opspilede Dine skrider han langsomt frem, slob og ligegyldig for Alt, for Solens blændende Stin, for Smaabækkenes Rislen; saaledes er hans Gang uden Villie, uden Maal, kun afhængig af Tilfældet. Astenen overraster ham langt borte fra Byen eller langt fra Keiren, og kun Stjernen ser denne omstreifende Staffel, naar han sover. Døren, hvorpaa han banker, er velsignet; den aabnes for ham, man tager imod ham som en gammel Bekjendt, man giver ham Hæderspladsen ved Arnen. Paa Gaden saavel som paa den ensomme Sti betyder det Lykke at møde ham, thi den Jord, han betræder, er hellig. At berøre hans Klædning beskytter mod Sygdom, og de Pjalter, som bedække ham, ville blive Amuletter. Ved Teltets Indgang thyses der paa Hundene, saasnart man ser ham, og

Husfaderen bøier sig dybt for ham og kysker ham paa Panden, thi „han bringer Allahs Betsignelse med sig.“ „Det er en Gal: Allah beskyttede denne uskyldige Sjæl!“

Saaledes lader man ham følge sit eget ubevidste Instinkt. Han ældes; hans Skjæg bliver hvidt, hans Pande furet, hans Dine lukke sig: han dør.

Men hans Brødre begrave hans Lig i hellig Jord ved Siden af Marabuternes ærværdige Grave.

III. Agerbruget i Algier.

Endelig er Regnen kommen, og det i Overflod. Jorden bedækkes allerede paa flere Steder med spirende Græs og enkelte friske grønne Pletter viser sig ved Foden af Høiene og fryder Diet, der nu længe har været træt af de udtørrede Sletters ensformige gulbrune Farve. En Sitren af Liv synes at fare hen over de afføedne Bidder. Nu er det kun en sjælden Gang, at Himlen viser sit stærke Azurblaa; thi uhyre Skyer fare hen over den, indhyllende Fjeldtoppene i sit tætte Slør og speilende sine graa Omrids i Vandmasserne, der efter ethvert Regnskil danne sig paa Sleitens sumpige Steder.

Den lille Bæk, der tidligere truede med ganske at udtørres mellem de steile Bredder, er bleven en Strøm, hvis Leie ikke er stort nok til at tæmme den. Man hører den dumpe Lyd af dens oprørte Vand, og under Tamarindetræernes Lag, der hvælver sig over dens Volger, gjen-toner Larmen af nedrevne Klippestykker og omstyrrede Træer, der oprykkes med Roden ved Strømmens Hestighed. En skarp Blæst driver uden Døds nye Taagemasser med sig, der lægger sig tæt om Fjeldtoppen; Høsten har gulnet Terebinthernes Løv. Nu flaa Nomaderne Leir, og Arbejdstiden begynder.

Araberer lader sin krammes (Driftsbestyrer) kalde; ligesom han lover sit Kvægvogter hans Andel af Melken og Ulben, ligesaa forpligter han sig til at afstaa en Femtedel af Avlingen til den, som opdyrker Jorden, ploier, saar og besørger Indhøstningen. Driftsbestyreren yder ham nemlig en uundværlig Hjælp; han maa levere Kornet til Saaning, og alt efter Gvne, Heste, Dyr, Muldyr, Esler og Kameler, der vexelvis er bestemt til at trække Plougen, en knortet Gren, forsynet med en Jernspore.

Jordbunden er nu blød, og Forberedelsen er tilende. Strax begynder Driftsbestyreren sine Arbejder: man kan se ham i Morgentaagen føre sine Dyr tværs over Marken; dersom denne aldrig før har været under Plougen, maa han først og fremst befri den fra Tornekrattet og Rødderne. For at forforte dette haarde Arbejde, tager han undertiden, naar Binden er gunstig, et Fyrstaal af Skindpungen, der hænger ved hans Bælte, frembringer hermed en liden Gnist og antænder nogle tørre Buske.

Strax hæver sig over den brændende Slette en tyk Røg, der om Dagen tegner gigantiske Spiral-Linier i Luften, og om Natten udfaster urolige Røgslimt i Bælmørket. Dette gribende Skuespil forstrækker Alle, som for første Gang besøge disse Egne, men Araberen følger med et roligt Blik dette Jdens høitidelige Erobringstog, han ved, at dens Udbredelse kan begrænses, enten ved at drage Fordel af Elvens naturlige Grændser eller ved at grave brede Grøfter. *)

I Almindelighed foregaa disse første Oprydninger af Jorden i Nærheden af Leiren; de strække sig ikke længer end de

*) Den amerikanske Maade: at afbrænde et Strøg til Grændse eller at „lætte Rod-Jib“ er vistnok baabe en lettere og sikrere Forholdsregel, naar den udføres i Tide. Ned.

fornuftigvis behøves for Stammens Underhold. Araberen er paa ingen Maade begjærlig efter Rigdomme, som han kun kan erhverve sig ved strengt Arbeide; han afmaaler sit Arbeide efter Diebliffets Fornødenheder, thi imorgen kan han jo „tilhøre ham“, der holder hans Skjæbnes Traade i sin Haand (∴ være død). Indolent og fatalistisk (∴ slov og overtroisk) som han er, bestyrer han sig lidet om at undgaa Ulykker og taaler uden Klage Folgerne af sin sædvanlige Sorgløshed. Lad kun den utaknemmelige Jordbund gjæffe hans Forhaabninger, Tørken tilintetgjøre Sæden eller Græshopperne angribe de grønne Marker, han tager sig ikke Sagen saa nær; blottet for Alt, uden Underhold for sig og Sine, uden Græsgange for sit Kvæg, strides han med Hungersnøden; „den Troende bøier sig ydmyg under Allahs Villie.“

Bonden i vort Land vilde være forfrættet ved at se, at man saaede, før man pløiede; dette er imidlertid Brug i Algier, thi Fordelen ved at bruge Harv er der ganske ubekendt, Sædemanden løber paa kryds og paa tværs hen over de Strækninger, der skulle tilsaæes, snart ødsel, snart yderst sparsommelig, snart drøjskende enkelte Korn, snart udfastende hele Haandsfuld; han undgaar de stenede og med altsor tætte Klodder bevøiede Markstykker og passerer med luffet Haand forbi det Sted, der forekommer ham ufrugtbar.

Nu ere Alle i fuldt Arbeide, de Dydyrkende, Saaende og Pløiende. Her ser man Efterkommere af Beni-Obassins Familie, hist Beni-Snassens marokanske Bjergboere, kjendelige paa deres robuste Lemmer, paa de sorte Haarpidste, der hænge dem ned i Raffen og paa den altid plastiske Gehærde, hvormed de kaste Kappestigen over Skuldren, ligesom de gamle togakkædte Romere; Holdningen er im-

ponerende mandig, og der er en ubændig Kraft i Bevægelserne. Det er bekjendt, at Kvinderne i Algier deler det haardeste Arbeide med Dyrene. Sjelden ser man dem uden en Byrde; den mindste og sødeste er BARNET ved Brystet. Skal Tornehegnet, der beskytter Indgangen til Teltet, fornyes, da maa Kvinderne samle Tornebusk i vmaadelige Bundter. Man ser dem krumboiede og næsten forspindende under de svære Byrder vandre hjemad til Leiven, vadende usorfærdet over Elvene med Buskene paa Ryggen og i Vand til over Knæerne.

Saaledes gaa Timerne i Arbeidets Fred. Jordbunden skifter Udseende og forvandles til frugtbare Marker og Agre.

Man følger med Opmærksomhed dette landlige Livs forskellige Episoder, og man tror sig henfat midt iblandt hine patriarkalske Familier, der have beriget de første Blade af de gamle Hebræeres Historie med saa mange tiltalende Billeder. Disse rolige Landstaber, disse strenge Sæder, disse fredelige Hyrder, Krogen, der stiger i Beiret i Nærheden af Teltene, ligesom af et Brændoffer, Alt leder Tanken hen paa det gamle Testaments Tidsalder.

Der gives Intet i dette Land, uden det iklæder sig noget Eiendommeligt eller Malerisk. Ved siden af prægtige Dyr, der drives under Laget, løbe snøstende to lurvede Uffelunger, idet de snuse paa Grønsværet med sine smaa Muler; her ser man et mærkværdigt Spand af en Dyr og et Muldyr, hist fremtræder paa Synskredsen et vaklende Billede af en af hine vældige Dromedarer, der trækker en Ploug ligesaa let som et Barn haandterer en Duffevogn; langsomt og høitideligt, med aabne brungule Dine, med udstrakt Hals og udspilede Næsebor gaar dette Dyr fremad og ligner i sin Gang et Skib, der seiler ind i en Havn. En

Kvinde med et næsten vilddt Udseende gaar foran Dyret, og medens hun bugger Bar=net, der er indsovnet i hendes Kappesold, trækker hun sagte i en liden Tomme for at bringe den glemsomme Dromedar til at holde den rette Linie eller for at tvinge den helt om, naar en ny Jure skal ploies. Plougjøren selv slutter Toget, iført Sandaler af Gedeskind, hvis tilsmudsede Skifter slaa ham om de muskuløse Ben. Hans nøgne Lemmer ligne en Atlets; snart trykker han med foroverbøiet Krop af al sin Kraft paa Plougstaven for at faa Jernet dybt ned i Jorden, snart hæ=ver han Armen, der holder Svøben og

paaskynder med et Raab det ligegeylidige Dyr.

For at drage Pusten en Smule stand=fer han undertiden ved Siden af Dro=medaren, støttende sig op imod dens fo=losjale Ben; derefter tager han strax igjen fat paa sit Arbeide.

Saaledes arbeider han Dag efter Dag, indtil han en Aften er færdig, og da ligger der udbredt for hans Dø: en brun, leret Jordstrækning, fuld af tusinde ure=gelmslige Jurer, hans eget moisomme=lige Verk, der nu venter paa Frøets Spi=ren, Naturens vedvarende Underverk.

(Bergens Aftenbl.)

Gaader og Opgaver.

- No. 167. Det Hele bestaar af Bogstaver fem,
En Flod som i Tydskland rinder frem,
I Rusland du ogsaa en Flod kan se,
Hvis Navn du danner af første tre.
De løbe begge til samme Hav,
Der fandt saa mangen Sømand sin Grav.
- No. 168. My First is in the cornfield seen;
My Second in the hedges green;
My Whole from glossy vines you glean.
- No. 169. What is that which is lower with a head than with=out one?

Oplosning paa Gaaderne i No. 10.

No. 165. Dug. No. 166. Det omspurgte Tal er 8888; hvis man „hal=berer“ det ved at slaa en Streg gennem Halsene paa alle disse Digtetal, saa faar man bare Nuller igjen.

Blandinger — Nyt og Gammelt.

Geoffrei Chaucer, „den engelske Poeties Fader“, blev — ifølge et gam= melt Sagn — født i London i Aaret 1328 og sandsynligvis opdragen til Lov= kyndig. Da han allerede tidlig fik offentlig Ansættelse, kom han i fortroligt

Forhold til Mænd af høi Rang, hvis gode og onde Skjæbne han delte. I sit 31 Aar gjorde Chaucer Tjeneste i Kri= gen mod Frankrige og blev tagen til Fange; senerehen fik og mistede han flere offentlige Poster og Pensioner, og

blev gjentagende brugt som Gesant baade til Frankrige og Italien.

Chaucer døde i Aaret 1400 og blev begravet i Westminster Abbedi, — den første af den Række berømte Mænd, hvis Aste hviler paa dette hellige Sted.

Chaucer's Berømmelse som Digter beror paa hans "Canterbury Tales", en Række Fortællinger, der er uafhængige af hinanden, men sammenknyttede ved en sindrig Plan.

Et Selskab paa 30 Personer, Digteren selv iberegnet, vil gjøre en Pilgrimsreise fra London til Thomas a Becket's Grav i Canterbury. De samles i Bertshuset „Waabenkjolen" i Southwark, hvis Bert slutter sig til den beredne Stare og overtager Anførelsen. Hver enkelt af de Reisende skal, for at fordrive Reisens Rjedsommelighed, fortælle fire Historier, to paa Hjemreisen og to paa Hjemreisen, men det forundes os kun at ledsage de Reisende paa et Stykke af Veien til Canterbury og at høre fire og tyve af deres Historier. Digteren oplevede ikke at fuldføre sin Plan. Bertet er derfor blot et Brudstykke, endstjont den metriske Del deraf udgjor over 17,000 Linier. Nogle af Fortællingerne ere skrevne Prosa. Prologen, som fortæller Anledningen til Sammenkomsten og beskriver Selskabet, er i og for sig et Digt af ikke ringe Omfang og af hoit poetisk Værd. Skitserne af de forskjellige Pilegrimers Person og Karakter — Ridderens, Munkens, Rjebmandens, Advokatens, Møllerens, Pri-orindens osv. — ere alle noiagtige og kjendelige Portræter, klart holdte ud fra hinanden og levende fremstillede for Læseren. I Nogle af de følgende Fortæl-

linger hæver Tonen sig fra Prologens fortrolige Realitet til den heroiske, reflekterende og endog den religiøse Digtning's høieste Flugt; i andre er den lystig og lunefuldt. (Men Sproget hos Chaucer er paa Grund af sin Ælde saa forskjelligt fra Nutidens Engelsk, at hans Verker ikke kunne læses med nogen Fornoielse af Andre end dem, som ere fortrolige med de ældre Sprogformer.)

Antallet af Katholiker i de Forenede Stater er ifølge den sidste Op-tælling vorer meget betydeligt og omfatter nu 6,143,222 Personer. Geistlighedens bestaar af 67 Erkebiskoper og Biskoper, 5989 Præster. Katholikerne eie 6507 Kirker og Kapeller, 1726 Missionsstationer, 2246 Kirkeskoler (med 405,234 Elever) og 373 velgjørende Anstalter. Rundt om i Unionen rejser der sig smukke, katholske Kirker. I New York blev der for saa Aar siden bygget en prægtig Domkirke af Marmor, og der bygges nu paa et Palads til Kardinal Mc. Closty.

Wilhelm Tells Kapel, der efterhaanden var bleven saa stærkt medtaget af Tidens Tand, at en Ombygning blev nødvendig, er nu bleven restaureret. En schweizisk Kunstner er nu beskæftiget med at male fire store Vegmalerier, forestillende: Tells Spring, Wblestuddet, Forbundet paa Rutli og Mesterstuddet, der fældede Gesler. Stjont Fortællingen om Wilhelm Tell maaste er et Sagn, hænger Folketroen dog ved det, og Kunstneren vil gjøre Alt for at fremstille sine Billeder saa naturtro som muligt, hvormed Konføderationshistorikere og Oldgraanskere ville være ham behjælpelige.

F n d h o l d : Føden Ridley H. Herschels Obergang til Kristendommen. — Familien Hellbringen. — Fødernes Talmud. — Jesbjørnen. — Billeder fra Algier. — Gaader og Dpgaver. — Blandinger — Nytt og Sammelt.

E. MATHER,
JUSTICE OF THE PEACE,

NOTARY PUBLIC and COLLECTING AGENT.

Office over Spencers Harness Store - DECORAH, IOWA.

M. N. JOHNSON & BROTHER,
ATTORNEYS AT LAW,

M. N. Johnson,
NOTARY PUBLIC. }

DECORAH, IOWA.

DAN. NOBLE,
SADELMAGER,

handler med

Sadler, Svøber, Bidstler etc.

Decorah, - - - - Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Koge- og Kaffeovne samt Kobber- og Blikvarer, Gaardskredsfaber og Værktøi, Bygningsmaterialier, saasom Binduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.

Kobber- og Blikvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Kolonialvarer,

Hadde og Huer, Støvler og Sko etc. etc.

Endviden af Water Street = = = = Decorah, Iowa.

J. T. RELF,
PHOTOGRAF,

handler med Kammer, Lister, Albums, Fløiels-Indfatninger, Stereoskop-Billeder etc.

Gamle Billeder kopieres.

Smaa børn fotograferes ved den nye Methode langt hurtigere end før. Alle mine Negativbilleder retoucheres af den anerkjendt dygtige Retuchør, Miss Emilie Christopher. Afslæg mig et Besøg. Mit Galleri er over

Montgomerys Drugstore, Decorah, Iowa.

Norskt Hotel.

CHRISTIANIA HOUSE, tæt ved Washington St. Broen,

DECORAH, IOWA,

anbefales Reisende af

Anders N. Rjome.

☞ Gode Staldrum findes til Afbenyttelse.

PETER G J E M S ,

Reisende Agent for

G. R. Montagues LaCrosse Steam Marble Works,
tegner Abonnement paa „**For Hjemmet**“. De, som tegne sig
paa hans Liste, kunne betale Kontingenten til ham.

Ældre Bind af „For Hjemmet“.

11te og 12te Bind (1876 I og II), 13de og 14de Bind (1877, I og II),
og 17de Bind (1879 I.) er udsolgt.

15de Bind (1878, I.) indeholdende 1ste Halvdel af den interessante Skil-
dring „Philip Ashton eller den nye Robinsohn“, „Martyren i St. Andrews“,
„Jacob Flints Rejse“, „Arktimedes“, m. m. M., sendes portofrit for \$1.00

16de Bind (1878, II.) indeholdende sidste Halvdel af Fortællingen „Philip
Ashton“, „Elisabeth“, en dansk Fortælling, „Stanleys Rejse paa Kongofloeden“,
„Skovstjernen“ (Missionær Fjellstedts Ungdomshistorie) og meget andet inter-
essant Læsestof, sendes portofrit for \$1.00; begge disse Bind for \$2.00

18de Bind, se 2den Side af Omslaget.

19de Bind, indeholdende blandt Andet „En ung Piges Historie“ og Mis-
signsberetningen „Sey Nar blandt de røde Indianere“, portofrit for \$1.00.

20de Bind, indeholdende den ualmindelig interessante og lærerige Rei-
sefildring „Nordvest-Pasfagens Opdagelse“ foruden meget andet udvalgt
Læsestof, portofrit for \$1.00; alle 5 Bind for \$4.00.

☞ Hvert Bind bestaar af 12 Hefter og udgjør 384 store Oktavsider, Titels-
blad og Indholdsregister indbefattet.

Adresse: R. Thronsdjen,

Dr. 14, Decorah, Iowa.

To Søstre, en Fortælling fra en norsk Fjeldbygd (4 Hefter af „For
Hjemmet“) portofrit for 25 Cts.

Adresse: R. Thronsdjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

For 10 Cents sendes portofrit et Hefte, indeholdende

„**To ældgamle Sange fornyede**“,

nemlig **Tolvtaarvisen** og **Den gyldne ABC** 8 for 50 Cts., 20 for
\$1.00, 100 for \$3.50. Adresse: R. Thronsdjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

RUDOLPH & SON,
Apothekere og Boghandlere,

Decorah, Iowa.

Lægemidler tilberedes samvittighedsfuldt efter Lægers Recepter.

Iver Larsen
følger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTION
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. et
Steyers Bygning ved Siden af Winnesheit House.
Decorah - - Iowa

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre- Læge.
Decorah = = Iowa.

Philip Ashton eller den nye Robins
Martyren i St. Andrews, Jacob Flints Reise, Elisabeth, en dansk
Skovstjerner (Missionær Fjeldstedts Ungdomshistorie) — alle dis
mindre Fortællinger samt meget andet interessant Læsestof findes
gang (15de og 16de Bind, 24 Hefter) af „For Hjemmet“, der sen
frit til hvilkensomhelst Adresse i de For. Sta er og Canada for \$
Adresse: A. Thronsdjen, Dr. 14, Decorah

Ny Möbelhandel.

J. JACKWITZ.
DECORAH, IOWA.

Alle Slags Møbler, saavel simple som fine og elegante, sælges til Ti-
ders billigste Priser. Reparationer udføres.
Ligister havees paa Lager. Begravelser befores.

Nogle Rest-Exemplarer af
Socrates's Forsvarstale ved Platon
samt Fortællingen „To Søstre“ (8 Hefter af „For Hjemmet“) sendes tiisam
men portofrit for 35 Cents.
Adresse A. Thronsdjen, Decorah, Iowa.

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Adams Block. **DECORAH, IOWA.**

Fem Bind af „For Hjemmet“,

nemlig 15de, 16de 18de, 19de og 20de.

gangen 1878, sidste Bind af 1879, samt Aarg. 1880), hvilket til-
en udgjør **60 Hefter** eller 1820 Sider med udvalgt og afveg-
Bæsestof samt Titelblade og Registre, sendes portofrit for \$4.00.

Adresse: **R. Thronsdien,**

Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Højskole for Gutter og Piger,

Northfield, Minnesota.

Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er
for Skoleaaret (10 Maaned) og for en Termin i Forhold. Kost billig.
mere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

P. E. Haugen,

Carver af

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg tillader mig herved at gjøre Landsmænd i Winnesheit og Allamakee
Countier i Iowa, samt i Fillmore, Houston, Freeborn, Goodhue og Olmstead
Countier i Minnesota, og forresten i hele den nordre Del af Iowa og sydlige
Minnesota, opmærksomme paa, at jeg nu er istand til at expedere alle Ordres
med fort Varsel. Jeg har fitret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og
billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den
Fordel, at de kan faa sin Insription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor
man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret Hr. Harvey Miller og
Julius Rosenheimer. P. E. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive
mig, samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Teg-
ninger med vedføjet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar,
han udvælger, tilligemed Ordre og Insription samt nærmest Feragts-Office.

P. E. Haugen.